

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{32}$ strani	Din 80.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 1000.—
$\frac{1}{16}$ strani	Din 160.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500.—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 2000.—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 250.—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 700.—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kom.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.—, vsaka nadaljnja beseda 1 Din.

štev. 20.

V Ljubljani, 31. oktobra 1931.

Leto 48.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri Lovro Peto-varju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljave.

Apneni dušik 16%, v vrečah po Din 195 za 100 kg, v pločevinastih posodah Din 210 franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah Din 215 za 100 kg, franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Cilski soliter, 15,5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 164 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 85. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 124 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 138 za 100 kg. vreče po 50 in 75 kg, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški Din 142 za 100 kg. Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklesana kostna moka. 30% fosf. kisline, $\frac{1}{2}$ % dušika po Din 95.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Kožen moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudinski superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 95.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žilindra 18%, po Din 98, vsak odstotek po Din 6.— več za 100 kg. Pri vagonškem odjemu cene po dogovoru. Opozarjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žilindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Porzol, sredstvo za uničevanje snetjavosti zavitek 200 gr po Din 15, očisti 100 kg semena. 1 kg Din 48, 5 kg Din 46 za kg.

Uspulum, sredstvo za uničevanje smetljivosti v zavitkih po 250 g po 32 Din.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg.

Lanene tropine za 38/40% beljakovin in tolsče po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 7 za kg, na drobno Din 8.— za kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po $\frac{3}{4}$ litra Din 18.—, v steklenicah po $1\frac{1}{2}$ l Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 82 (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamorenica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Slamorenica Kōla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Slamorenice Borek: JS8 po Din 1680, VS10 po Din 1890, VFS12 po Din 2200, VFSR12 z verigo po Din 2250, VFS14 z verigo po Din 2770, Alpina 12 po Din 2350, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2600, z varnostno varovalko Din 2800, EAS za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, EBB5 za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100, Rapid 12 po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobiljač (šrotar) za oves EMO po Din 2000.

Reporeznica Borek EWC po Din 980, EWL po Din 740, EWO po Din 740.

Reporeznice, domače, male po Din 370, velike po Din 700.

Telečji napajalniki po Din 130.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 30.

Gobčni odpiralci Express Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, E2 za 100 lit. po Din 1400, F za 140 lit. po Din 2000; G za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, KI 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 50 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatlicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom, 90 literski po Din 1170.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.

Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta Din 70, za goved po Din 220; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre)

po Din 80; obroči za bipe poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celoidne po Din —25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v rockah po 3½ kg Din 50; v sodih po 100 kg po Din 10 za kg, v sodih kupca po Din 11 za kg.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.

Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18, po četrt litra po Din 40.

Arsol po 500 gr po Din 25.

Sulfarol 500 gr po Din 25.

Cepilna smola v škatljicah po ¼ kg po Din 8; v škatljicah po ½ kg po Din 15; ¾ kg po Din 28.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 15.—, 25.— in 46.—.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezid Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne šteti (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Strgule za drevje po Din 26.—.

Škropilnice ročne, Perras, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20.— za komad.

Škropilnice za sadno drevje in imelji „Chamini“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.

Samodelne nahrbtne škropilnice K, 8 litrov po Din 960.—, 12 litrov po Din 1040.—, 16 litrov po Din 1200.—, vse z 4 metersko bambusovo cevjo.

Škropilnice, Fluckove nahrbtne po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.

Sadni mlin Weis Din 3500.

Sadni mlini „K“ Din 1350.—.

Sadni obirači od Din 15 do Din 40.—.

Grozdni reblijač Weiss po Din 4000.

Reblijalne mreže, pocinkane in bakrene žice za rebljanje grozdja, pocinkane po Din 420, bakrene po Din 520.

Stiskalnice za sadje 65 litrov po Din 1200, 100 litrov po Din 1850.

Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.

Arbocol lepilo za drevesne pasove 250 gr po Din 24, 500 gr po Din 40.

Papirnatli drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepljive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante, Rafija liče, kg po 18.— Din.

Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtno zalivalke „Jalag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Wilbis-mast zoper zajce Din 21.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.

Eoonit za čiščenje vina po Din 80 za kg.

Saloldin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg, a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po ½ kg Din 33.—, v zavitkih po 15 kg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwille po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480,

prava francoska Superieur po Din 500, in original Austria po Din 500 za komad.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16. Prehodna pipa z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Gumijeve kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gumijeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalniki, ročni, a Din 65 za 1 komad.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 360 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025, 290/420 cm po Din 1150.

Gnojnične črpalke, domači izdelek, v dolžini 3 m Din 600, 3.30 m Din 635, 3.60 m Din 670, 3.90 m Din 705, 4.20 m Din 740, 4.50 m Din 775.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojnične sode po Din 98.—.

Kopac za koraže EMK po Din 1120, mali ročni po Din 110.

Lopate za štihanje po Din 24.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogli po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli Din 23.

Francoski ključ (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

Sackovi plugi in plužni deli:

D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s plužno na vijake Din 1100, D6MN 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazni plug Z19 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1150, NW7 po Din 1150. Plug E6X po Din 700, E6WN po Din 750, dvobrazni lahki ZK50 po Din 1100.—.

Osipalnik DHUN po Din 700. Osipalnik BHR a Din 400.

Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; HN7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480. Glave L5 po Din 200, L6 po Din 220, H6WN po Din 260.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.

Črtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za D7MN po Din 100.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi aoji po Din 1700.

Plužna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Plužna na vijake po Din 650.

Plužne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubaier“ po Din 370 za komad.

Brane:

Dvodielna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700.

Trodielna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg, Din 1300.

Dvodielna njivska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.

Trodielna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450.

Travnške brane z zvezdnimi členki Z. 2. široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—. Z 3 široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—. Z 5, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travnške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000. N 4, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodielna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodielna po Din 1350.

Lahke posevne IVaL po Din 520; IVbL po Din 450.
 Brane na krožnike SEIOL Din 3500.
 Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 650, ročni po Din 160.
 Izluščevalec za deteljo EVSM Din 1650.
 Triljerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.
 Heidov triljer sortator, razred XXV, znamka Ia Din 6450.
 Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800.

Sejalni stroj Sack H9 po Din 2.700.
 Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.
 Senior ročne sejalnice H po Din 920, L4 po Din 1.150.
 Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; transmisija za vitelj E po Din 1630, D800 po Din 540.
 Bencin motorji Lorenz 2½—3 KS Din 8000, 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozni Din 14.000.

PORZOL

je najsigurnejše sredstvo za prašenje semen pšenice, rži, ječmena, ovsa, itd. proti trdi ali smrdljivi sneti glavnice, snežne plesni rži in pšenice, trde sneti ječmena itd.

Kmetovalci, ki so prošlo jesen semensko pšenico prašili s **Porzolum** proti snetjavosti in plesnobi, so imeli zdravo in bogato žetev.

Kmetovalci! Če vporabljate **Porzol**, pridelate več zdravega žita, prihranite pa 15—20 % semen, delavnih moči in časa.

Zahtevajte cene in navodila na naslov:

„BILJANA“ A. D.
BEOGRAD

Tel. 3-80. Pošt. fah 423.

Glavno zalogo za Dravsko banovino in prodajo po tovarniških cenah pri

KMETIJSKI DRUŽBI
V LJUBLJANI

GENERALNO ZASTOPSTVO:

„ALPEKO“ TRGOVSKO IND. DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA — ZAGREB

TELEFON 29-30. TEL. 44-85

PORTLAND - CEMENT

Znamke „SALONA“ (Tower), „TITAN“, „EXELSIOR“, „LAVOCAT“ in „PRIMA“ kakor tudi visokovredni cement znamke „COLOSSUS“ in „MARTELLO“ dobavimo v juta in papirnatih vrečah vsako množino po konkurenčnih cenah iz naših skladišč:

Ljubljana:
 Masarykova 23

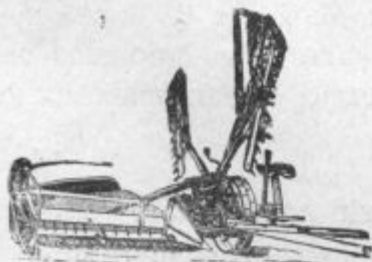
Celje:
 Klavniška 1

Maribor:
 Einspielerjeva 7

Za vagonске dobave zahtevajte izjemne ponudbe!

„ALPEKO“

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DRUŽBA,
 LJUBLJANA

GOSPODARJI!

PRED NAKUPOM VAŠIH GOSPODARSKIH STROJEV OBRNITE SE NA

K. & R. JEŽEK

TOVARNA GOSPODARSKIH STROJEV, LIVARNA ŽELEZA IN KOVIN

MARIBOR - MELJE 103

PRVOVRSTNI IZDELKI
 POPOLNO JAMSTVO - NISKE CENE - NA OBROKE

Naročila na sadno drevje.

Iz drevesnice Kmetijske družbe v Ljubljani se bodo oddajale za jesensko saditev začetkom novembra sledeče vrste sadnega drevja:

1. **Visoke jablane:** Bobovec, Jakob Lebl, Ontario, Dolenjska voščenska, Mašančgar, Damasonski kosmač, Belfleur, Baumanova reneta, Landsberška reneta I. vrsta po Din 12•50
2. **Visoke žlahtne hruške:** Hardijevka, Avranška, Boskovka, Klapovka, Viljamovka, I. vrsta po Din 15•—
3. **Visoke moštнице:** Koroške moštнице in Ozimke I. vrsta po Din 12•50
4. **Visoke češplje:** Velika domača, velika rumena, italijanska sliva, Jeferton, velika sladkorna in Monfort sliva, I. vrsta po Din 15•—
5. **Visoke črešnje:** zgodnje in pozne I. vrsta po Din 15•—
6. **Pritlične jablane:** Beličnik, Šarlamovski, Pisani kardinal, Gdanski robač, Jonatan, Bismark, Landsberška reneta, Baumanova reneta, Belfleur, Ontario, Rdeči Astrahan, Bojkovo jabolko, Boskopski kosmač, Antonovka, Grafenšteinski in Rdeči jes. kalvil, I. vrsta po Din 20•—
7. **Pritlične hruške:** Klapovka, Viljamovka, Zgod. Magdalenka, Avranška, Pastórovka, Amanliška, Dielovka, Kongresovka, Dunajska slava, M. Dr. Lucius, Mortielletova, Giffardovka, in Aremberška I. vrsta po Din 20•—
8. **Marelice:** Klosterneuburške I. vrsta po Din 25•—
9. **Breskve:** Amsden in Mikado I. vrsta po Din 20•—
10. **Pritlične višnje** I. vrsta po Din 20•—
11. **Ribez** po Din 5•—

Naročila se sprejemajo še do 10. novembra le proti predplačilu

ali proti ari, ostanek se pri pošiljlatvi povzame. Ob naročitvi zahtevajte poštno položnico za nakazilo denarja. Pri vsaki naročitvi je sporočiti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne pošilja po železnici. Kmetijska družba si pridržuje pravico, poslati kako drugo pripravno vrsto, če bi naročena vrsta že pošla. Stroški za ekspedicijo drevja po železnici se zaračunajo za vsak ovoj in žel. vozni list po 20 Din.

Oni, ki želijo drevesa osebno prevzeti v drevesnici na Poljanski cesti št. 59, se morajo preje zglasiti v pisarni Novi trg 3./I. nadstr. radi plačila, ker brez nakaznice se drevesa nikomur ne izročijo.

Kmetijska družba v Ljubljani.

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Novi trg št. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 20.

V Ljubljani, 31. oktobra 1931.

Leto 48.

Vsebina: SPLOŠNO KMETIJSKO GOSPODARSTVO: Konkretni predlogi za omiljenje agrarne krize. — Žalostna slika doljenjskega kmeta. — Kmetiska samozavest in samoizobrazba. — POLJEDELSTVO in TRAVNIŠTVO: Gnojite v jeseni travnike s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo! — Nekaj pripomb k sortiranju krompirja. — Krastav (kozav) krompir. — SADJARSTVO in VRTNARSTVO: Naprava stanovitnega sadjevca. — Zavarovanje sadnega drevja. — VINARSTVO in KLETARSTVO: Iz trošarinske prakse. — Haložani na pragu obupa. — Poročilo o stanju vinogradov. — Razno. — ŽIVINOREJA in MLEKARSTVO: Priprava krme pozimi. — Razstava perutnine v Ljubljani. — Vprašanja in odgovori. — Notice. — ČEBELARSTVO: Zazimljenje čebel. — Razno. — GOZDARSTVO: † Ing. Avgust Guzelj. — ZADRUŽNIŠTVO: Za direktno poslovanje med zadrugami konsumentov in zadrugami producentov. — DRUŽBENE ZADEVE in RAZNO: Uradne vesti. — Družbene vesti. — Gospodarske vesti.

Splošno kmetijsko gospodarstvo.

Konkretni predlogi za omiljenje agrarne krize.

Glavni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani je v svoji seji dne 10. oktobra t. l. ponovno obravnaval **vprašanje gospodarske krize našega kmetijstva** in upošteva nasvet gospoda bana, sklenil dodatno k svoji prejšnji vlogi, staviti banski upravi naslednje **konkretne predloge**, kako izboljšati položaj našega kmeta.

Glavne panoge, iz katere črpa kmet Dravske banovine svoje dohodke, so: 1. živinoreja, 2. prasičereja, 3. vinogradništvo, 4. sadjarstvo, 5. gozdarstvo.

Gospodarska kriza je zajela vse okraje banovine občutno šele tedaj, ko so padle cene goveji živini, prasičem in vinu, ker šele potem so usahnili glavni viri dohodkov, iz katerih je kmet kril svoje obveze. Gospodarska kriza kmetijstva je tudi druge. Tako je kraljeva vlada upoštevala stanje kmetov v onih delih države, kjer tvori pšenica glavni vir kmetovih dohodkov. S posebnim zakonom je določila najnižjo ceno pšenici v notranjem prometu na 1.60 Din in prevzela obveznost do plačila za razliko med notranjo in zunanjo ceno. S tem korakom vlade je kmetovalcem v žitorodnih krajih pomagala. Nasprotno pa je pri nas, kjer pšenica ne le, da ni glavni vir dohodkov, ampak je celo predmet uvoza, kmetovalčevo stanje povečini še poslabšala.

Dravska banovina uvaža iz južnih krajev naše države letno 2500 do 3500 vagonov pšenice in 3500 do 4000 vagonov moke. Če preračunimo moko v

pšenico, znaša skupni letni uvoz 6500 do 7000 vagonov pšenice. V Bratislavi stane jugoslovanska pšenica 65 čeških kron, kar odgovarja 108 Din naše valute. Voznina do Bratislave stane približno 20 para. **Za to pšenico doplačajo konsumenti v Dravski banovini na vsak kg najmanj 126 para**, kar znese za prej omenjeno povprečno količino od 6500 vagonov **letnih Din 81,900.000**. Od tega denarja dobi producent v žitorodnih pokrajinah okroglo 65 para od kg, ali 42,250.000 Din več, nego je stvarna vrednost pšenice. Ostanek od 39,650.000 Din se izteka v žitni fond. Od tega denarja se pa za omiljenje kmetijske krize v Dravski banovini ne porabi ničesar.

Ugotovivši to dejstvo, je glavni odbor predlagal sledeči način, kako bi se dalo pomoči naši kmetijski krizi.

Iz doplačila na pšenico od 81,900.000 Din, naj se ustanovi fond za omiljenje krize v Dravski banovini. Denar naj se naloži v vse denarne zavode v Ljubljani in Mariboru. Iz tega fonda naj se izplača:

1. Prodajalcu govede, če je ta domače izreje ali če jo je kmetovalec redil vsaj 8 mesecev, **na vsak kg žive teže po 0.80 Din**;

2. prodajalcu prasičev, če so domače izreje ali jih je kmetovalec redil najmanj 3 mesece, na vsak kg **žive teže 1 Din**; na mlade pujske, stare do 2 mesece, **po 80 Din za komad**;

3. vinogradnikom na vsak liter prodanega vina ali mošta lastnega pridelka 0.50 Din; pri prodaji **grozdja najmanj 100 kg naenkrat za vsak kg po 0.25 Din**.

To so tri glavni konkretni predlogi, ki bi se dali izvesti kot kompenzacija za doplačilo na pšenici, ki jo konsumira Dravska banovina.

Nadalje je glavni odbor smatral za umestno, da predlaga kralj. banski upravi še naslednje mere za omiljenje splošne gospodarske krize:

4. Omejiti je treba razliko med nakupno ceno živine in prodajno ceno mesa, t. j. čisti dobiček pri zakolu živine, da ne bodo mesarji imeli razlog pritisniti na cene živine. — Po raznem poskusnem klanju, katerih podatke ima banska uprava sama, je ugotoviti to razliko. Po mnenju glavnega odbora, naj bi ista znašala od 100 do 130% za meso od nakupne cene živine. Poudarjati je tu, da so že mesarji sami na svoječasni anketi v Celju določili maksimalni ključ od 130%, s katerim so si zagotovili pošten zaslužek.

5. Da bo ta ukrep mogoče izvajati, je treba vpeljati **strogo evidenco nakupnih cen živine pri živinorejcu kakortudi prodajne cene mesa**. Ta evidenca je dandanes lahko mogoča, ker mora itak vsak mesar, ki kolje živino, plačati od nje prometni davek, ki se izračuna od nakupne cene. — Navzlic temu bi bilo uvesti **obligatno prijavo prodaje vsakega živinčeta z navedbo cene in kupca**. Merodajna pa mora biti ona cena, ki jo dobi za goved kmet, pa naj jo ta proda direktno mesarju ali mešetarju-prekupčevalcu. Nikakor pa ne sme obveljati cena, ki jo plača mesar posredniku.

6. Med glavne vzroke padajočih cen živine je smatrati tudi **neprimerno visoko razvito mešetarstvo**. Delomrži elementi, med njimi žal tudi mnogo kmetskih posestnikov, se je vrglo na ta lahek zaslužek, da barantajo z živino, jo prekupčujejo in pri tem škodljivo vplivajo na cene. Mešetarji in prekupčevalci se ne zadovoljijo samo z barantanjem na sejmi, ampak hodijo celo od hiše do hiše in izmamijo od živinorejcev, ki jim niso znane tržne razmere, najboljšo živino za naravnost sramotne cene. Tako mešetarstvo bi morale oblasti preprečiti, kajti ono pomeni za našega kmeta naravnost izmozgavanje. **Mešetarjev naj bi bilo le omejeno število in mešetarji bi smeli le na živinskih sejmi**. Prepovedan pa naj bo nakup živine po mešetarjih po hišah.

7. Toisto naj bi veljalo tudi pri **prodaji prasičev**, ki naj se kupujejo predvsem na sejmi in, ako po hišah, tedaj tudi samo od mesarjev in izvoznikov. Tudi tukaj bi bila na mestu **obvezna prijava cen in lastnikov prasičev**, ki so jih prodali.

8. Tudi za vino bi bili umestni nekateri ukrepi, ki bi znatno dvignili konsum tega pridelka, obenem pa omogočili vinogradnikom vsaj kolikortoliko primerne cene za njih pridelek. — Tako smatra glavni odbor, naj bi oblast **normalizirala zaslužek vinskih trgovcev in gostilničarjev**, ki naj bi ne smel prekoračiti višine nakupne cene za vino. Tudi v tem pogledu bi bila umestna obvezna prijava prodaje vina z navedbo cene in kupca.

9. Izvaja naj se **stroga kontrola vina pri prodaji**, posebno pa pri vinskih trgovcih in gostilničarjih. Da bo to možno v večji meri izvajati kakor doslej, naj se nastavi pomočniki kletarskega nadzornika, ki jim je izdati nalog, da se energično zavzamejo za izvajanje vinskega zakona. Obenem bi bilo opozoriti sodno oblast, da najstrožje kaznuje kršitelje tega zakona, predočujoč jim veliko škodo, ki jo povzroča nesolidna trgovina našemu vinogradništvu.

10. Gostilničarji pravijo, da si morajo pri vinu poiskati večji zaslužek, ker je konsum manjši, oziroma, ker je preveč gostilničarskih obrti. Tudi temu zlu se da odpomoči: **Banska uprava naj izvrši revizijo gostilničarskih obrti**. One, ki ne odgovarjajo svoji nalogi, je kratkoma ukiniti. **Podelitev novih gostilničarskih koncesij se naj pa v bodoče omeji do skrajnosti**.

Glavni odbor je mnenja, da je s tem podal kralj. banski upravi dovolj konkretnih predlogov, ki se dajo izvesti v čim krajšem času in bodo znatno omilili današnjo gospodarsko krizo. Uspeh bo pa dožen le tedaj, če se tu predlagani ukrepi izvedejo čimprej, kajti kriza je skoraj že na višku in bati se ie, da slovenski kmet ne bo imel sredstev, da bi plačeval v redu, kakor doslej, svojih davkov. Nujna pomoč je torej potrebna.

Glavni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani.

Žalostna slika dolenjskega kmeta.

Franc Vide.

Kmetski stan ob robu propada.

Gotovo bo marsikdo zmigal z rameni, ko bo prečital gornji naslov, češ, saj še ni tako hudo. Saj je še videti po deželi tuptam dostojno oblečenega kmetskega človeka ali morda v kakem vinotoču vsled zaužite dobre kapljice tudi vesele ljudi.

Kdor ne pozna današnjih gospodarskih razmer v Sloveniji in smatra kmeta le za sužnja, misli pač, da mora biti vedno najslabše oblečen, izvrševati najtežja dela in si poleg tega nikdar ne privoščiti vesele urce. Tak človek seveda govori, da se kmetom še vedno dobro godi ter da bi si morali prikrasiti še marsikatero udobnost, da bi v današnjih težkih časih lažje izhajali. Očitek, ki pade na naš račun, češ, da kmetje preveč pijemo, da bi si morali več pritrgovati in štediti, je večinoma krivičen. Kmetski pijanci sedanjega časa so le **tisti, ki pijejo iz obupa**. Da je to resnica, hočem dokazati na naslednjih zgledih:

1. Slovenija je po svoji naravi živinorejska pokrajina. Pri nas na Dolenjskem, posebno pa v krškem okraju, tvori glavni dohodek živinoreje odgoj mladih pujskov. Kakšna je bila letos cena, naj navedem lastne izkušnje. Meseca julija je neki član tukajšnje živinorejske zadruge prodal eno gnezdo, t. j. 12 mladih pujskov, 7 tednov starih, v povprečni teži po 10 kg, torej 120 kg žive teže za skupni znesek 510 Din, čitaj in piši petstodeset dinarjev. Računajmo, kaj so stali ti pujski kmeta, če vzamemo krmo po ceni, ki stane njega samega, če jo doma pridelal. Za prirastek 1 kg žive teže potrebna krma stane 10 Din; nadalje je upoštevati boljšo krmo za brejo svinjo po 2 Din na dan, oskrbovanja živali pa niti ne štejemo. Račun izgube je naslednji:

120 kg žive teže po 10 Din je	1200 Din
160 dni tečnejše krme za svinjo po 2 Din	320 „
Skupni stroški za odgojo 12 pujskov znašajo	1520 Din
Pri prodaji je kmet iztržil zanje	510 Din
Dejanska izguba znaša torej	1010 Din

2. Naša živinorejska zadruga redi plemenskega bika, ki je vsled svoje teže že deloma v pokoju ter ga namerava oddati mesarju, zato ga je že nekaj mesecev pitala. Krma pri pitanju stane dnevno: 9 kg sena po 1 Din je 9 Din in močnih krmil za 5 Din, skupno 14 Din. Oskrbovanje bika ni računano, ker krije te stroške pridobljeni gnoj. Pri tej krmi se je bik dnevno zredil za $1\frac{1}{4}$ kg in je sedaj 850 kg težak. Pred kratkim je ponujal mesar zanj po Din 4.50 za kg žive teže. Računajmo sedaj, kakšno izgubo ima zadruga od tega bika:

Dnevna krma	14.— Din
Dnevni prirastek od 1 in $\frac{1}{4}$ kg po Din 4.50 je	5.60 „
Dnevna izguba torej	8.40 Din

V enem mesecu 252 Din, v treh mesecih pa 756 Din.

3. Vina se je lansko leto pridelalo v našem kraju precej, toda vsled neugodne gospodarske konjunktore in previsoke trošarine se ga le težko vnovči. Kdor ga je prodal po 3.50 do 4 Din, je bil še srečen, četudi je imel pri tem izgubo. Stroški za obdelovanje in za vinogradniške pripomočke so ostali skoraj ravnotako visoki kakor prej, tako da stane vinogradnika 1 liter vina 5 Din, pa tudi več. Tisti, ki je torej prodal vino po 3.50 do 4 Din, ima pri njem še izgube 1—2 Din pri litru. Vinogradnik, ki je n. pr. pridelal 20 hl vina in računi pri litru 1.50 Din primanjkljaja, ima torej pri tem svojem pridelku 3000 Din izgube.

Toda ni vsak tako srečen, da bi svoje vino prodal na debelo gostilničarju ali vinotršču. Večina vinogradnikov ga sploh ni mogla spraviti v denar in taki imajo sedaj vinotoče pod vejo. Vino se toči povsod, pri vsakem hramu in pri vsaki zidanici. Ko popijejo sosedje vino pri enem vinogradniku, napravijo to uslugo drugemu in tretjemu, dokler ni vino v okraju popito. Končno ni ne vina in ne denarja. Od pridelanega in popitega vina imajo korist država, banovina in občina, vinogradnik pa izgubo.

Če bi oblasti pristale na to, kar smo vinogradniki že ponovno zahtevali na raznih zborovanjih, namreč, da bi se nam dovolila odprodaja vina do 100 litrov prosto vseh doklad, bi dobili konsumenti po nevinorodnih krajih dobro in poceni pijačo, vinogradnik pa vsaj nekaj denarja za davke, obleko in obresti, ker je itak vse zadolženo do vratu. Naj navedem samo en primer: Pri eni posojilnici v tukajšnji občini so se kmetje preteklo leto zadolžili za preko 3.000.000 Din. Denar so potrebovali za davke, obleko in obutev. Potem ni nikako čudo, če je letos v naši občini za davke zarubljenih nad polovico posestnikov, katerih število znaša čez 500.

Konj, ki rad vozi, pa ga gospodar navzlic temu neprestano še priganja, sčasoma obnemore. Obnemogli smo tudi mi slovenski kmetje, posebno Dolenjci, ki smo radi plačevali javne dajatve, dokler smo jih zmogli. Sedaj smo pri koncu. Občine dobivajo nalog, naj zidajo šole za milijonske vsote, učiteljska stanovanja, vzdržujejo babice in korjače, katehetom naj dajejo nagrade itd. Vse to, kar so prej vršile druge oblasti, pade sedaj na občino.

Naša kmetska hiša je v nevarnosti! Le razumni, poštenu in v gospodarstvu temeljito podkovani gospodarji jo bodo rešili, če ni že morda prepozno. Ljudska nevolja pri kmetih je pa dosegla višek. Vedno in povsod se ponavlja: Zadovoljen kmet je steber države! Zato pričakujemo od merodajnih činiteljev, ki imajo našo usodo v svojih rokah, da hitro nekaj ukrenejo, da ne bo prepozno.

Kmetska samozavest in samoizobrazba.

Pongrac Turnšek.

Mnogo se danes govori in piše o samozavesti kmeta in njega samoizobrazbi. Mnogi pravijo, da je pomanjkanje samozavesti in samoizobrazbe vzrok, da se kmetu ne godi boljše in da je delno tudi on sam kriv krize v gospodarstvu. Če pravilno presodimo tudi s kmetskega stališča, moramo priznati, da je temu res tako. Res je sicer, da se na raznih občnih zborih in kmetskih zborovanjih navdušujemo in postajamo samozavestni, ko pa pride čas skupnega dela in skupnih žrtev, tedaj pa velja skoraj povsod izrek: Vsak zase, Bog pa za vse. Največ zaradi tega postaja kmet žrtev tistih ljudi, ki jim je interes nezavednost kmetskega stanu.

Skupne samozavesti nam manjka. Marsikje bi zadruga z uspehom delovale, če bi kmetje bili zavedni. S tarnanjem in pritožbami čez današnje gospodarske razmere ne pridemo nikamor, temveč edinole s samozavestnim delom. Le s tem priborimo kmetu v javnem življenju tisto mesto in ugled, ki mu gre.

Drugo je vprašanje naše kmetske samoizobrazbe. Vidimo, da štiri petine našega kmeta ne čita svojega strokovnega glasila, da ne poseča raznih tečajev in predavanj, ki so brezdvomno največje koristi za njegovo samoizobrazbo. Posebno pa kmetska mladina, ki je menda najbolj žalostno poglavje kmetskega stanu. Le mal odstotek je tiste kmetske mladine, ki se res z veseljem in ljubeznijo stanovsko izobrazuje in išče rešitve v samoizobrazbi. Samo tista mladina, ki se teoretično in praktično pripravlja za bodoče gospodarstvo, bo lahko z uspehom kljubovala vsem zaprekam in težavam v gospodarstvu, nikakor pa ne tista, ki šele v letih, ko prevzame gospodarstvo, začne misliti na korist kmetske samoizobrazbe. Tako mora žal marsikateri mlad gospodar, ki se ni poglobil v kmetsko gospodarstvo, bridko okušati posledice svojega neznanja. Zato je potrebno, da se kmetska mladina izobrazuje, da bo znala v bodočnosti gospodariti, starejši pa, da pripravijo v gospodarstvu boljšo pot mlajšim.

Nas vseh kmetov dolžnost pa je, da eden drugega vzgajamo v samozavesti in vzpodbujamo k samoizobrazbi na ta način, da bodo vsi kmetje ne samo naročili, ampak tudi čitali svoje strokovno glasilo. Predvsem samozavest in samoizobrazba bosta rešili slovenskega kmeta pred gospodarskim polomom.

Poljedelstvo in travništvo.

Gnojite v jeseni travnike s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo!

Ing. R. Lah.

Živinoreja nudi slovenskemu kmetu glavni vir dohodkov, ki jih črpa deloma iz prodaje živine, deloma iz mleka in mlečnih izdelkov, ki mu obenem služijo tudi za vsakdanjo hrano. Uspeh živinoreje je pa odvisen od kakovosti in množine krme, zato je tej posvetiti največjo skrb. Največ in najboljšo krmo dobiva naš živinorejec iz travnikov, ki jih je že oddavna marljivo oskrboval.

V zadnji dobi pa, ko je nastopila kriza tudi v kmetijstvu, je žal začel naš kmetovalec zanemarjati tudi svoje travnike. Vedno manj jih gnoji ne samo z domačimi, ampak tudi z umetnimi gnojili. Bati se je vsled tega, da bo travna ruša tako opešala in se pridelek tako skrčil, da bo pozneje treba večletnega napora, preden se bo spravilo zemljo zopet do stare rodovitnosti. Priporočljivo je torej, da skuša vsak kmet **umno oskrbovati in gnojiti svoja travna zemljišča ter v njih ohraniti krepko travno rušo.**

Iz več nego štiridesetletnih izkušenj v Sloveniji je znano, da na travnikih razen hlevskega gnoja, gnojnice in komposta, še najbolj učinkujeta **Tomasova žlindra in kalijeva sol** in da se brez njiju nikdar ne da doseči največjih pridelkov in najboljše kakovosti krme. Res je sicer, da je danes težka za denar, toda na ta način naložen denar je dobro uporabljen in bo donasal več let bogate obresti.

Vsak kmetovalec dobro ve, da je **najprikladnejši čas za gnojenje travnikov s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo jesenski čas.** Ta gnojila, predvsem žlindra, se tekom zime razkrojijo in pripravijo redilne snovi za rastlinske korenine, ki jih spomladi ob začetku rasti takoj vsrkajo. Zato je njih učinek že spomladi viden. Gnojimo pa z obema gnojili zaradi tega, ker potrebujejo trave mnogo fosforne kisline in kalija. Dušika jim damo pa deloma z gnojnico, deloma jim ga pripravijo detelje, ki posebno po žlindri bujno uspevajo.

Prednosti Tomasove žlindre napram drugim fosfornim gnojilom obstoje v tem, ker vsebuje to gnojilo do 50% apna, ki učinkuje kakor žgano apno. Fosforna kislina v njem se lahko topi, se v zemlji ne izpremeni in jo rastline lahko sprejemajo. Ostane pa v zemlji po več let uporabna, zato je tudi učinek tega gnojila dolgotrajen. Fosforna kislina in apno v žlindri pospešujeta na travnikih posebno rast detelj in stročnic, ki bogatijo zemljo z dušikom, ki travam prav pride. Posebno dobro učinkuje žlindra na nekoliko kislih tleh, ker razkisa zemljo in nudi sladkim travam možnost za razvoj.

Kalij, ki ga trosimo v obliki 40 odstotne kalijeve soli **vpliva na razvoj rastline, na hitrejšo rast in zoritev** ter od svoje strani mnogo pripomore, da postanejo trave bolj okusne in tečne.

Priporočljivo je tudi že sedaj jeseni **gnojiti deteljišča in lucernišča s Tomasovo žlindro in kalijevo**

soljo, ker se s tem nudi rastlinam možnost v večji meri črpati dušik iz zraka in zemljo obogateti. Navadno potrosimo na hektar (1¼ orala) zemlje po 300 kg Tomasove žlindre in 150 kg kalijeve soli.

Umetna gnojila pridejo mnogo ceneje, če jih kmetovalci skupno naroče. Predvsem **pozivljamo načelstva kmetijskih združenj, da takoj pozovejo člane, da prigrasijo svoja naročila za žlindro in kalijevo sol**, da jih pravočasno dobe. Onim podružnicam in članom, ki bodo umetna gnojila plačali ob naročitvi, bo Kmetijska družba dovolila posebno ugodne cene.

Nekaj pripomb k sortiranju krompirja.

Ing. I. Zaplotnik.

Pri nas se običajno krompir prebere v dve vrsti: debelega in drobnega. Debeli je namenjen za prodajo, za seme in za prehrano, drobni pa se pokrmi. Med drobnega pride navadno tudi nagnito in obtolčeno gomolje. Je tudi popolnoma pravilno, da se pomanjkljivo gomolje izloči iz onega, ki je namenjeno prodaji.

Dobro bi pa tudi bilo, da se takozvani „debeli“ ali „lepi“ krompir še nadalje loči v dve vrsti, in sicer v onega, ki naj se porabi za seme, in onega, ki bodi namenjen prodaji, pa tudi domači potrošnji.

Debelejši krompir se lažje proda, kakor pa drobni, ali tak, v katerem je mnogo drobnega. Pri lupljenju da namreč dosti manj odpadkov, pa tudi lupi se dosti hitreje in lažje od drobnega. Zato je želja kupujočih mestnih gospodinj po debelem krompirju razumljiva in do gotove meje tudi upravičena.

V večjih obratih lupijo dandanašnji krompir tudi s stroji. Zato polagajo pri nakupovanju posebno važnost na to, da je blago čim bolj enakomerno. Na ta način se morejo pri mehničnem delu izogniti prevelikemu odstotku odpadkov. Debel krompir daje razmeroma manj odpadkov. Zato segajo vodstva takih obratov rajše po debelem blagu.

Navedena razloga dovolj upravičujeta nasvet, naj se najdebelejše blago spravlja v promet.

Pri nas se navadno krompir za seme reže, po velikosti gomolja, na dva ali več kosov. To delo, ki itak ni priporočljivo, se prav lahko nadomesti s tem, da se za seme uporablja drobnejši, cel krompir. Če uporabljamo za seme cel krompir, si prihranimo vse nepotrebno delo pri rezanju, izognemo pa se tudi vsem opasnostim, ki jih skriva v sebi tako razrezano seme. Predvsem se na ta način ubranimo raznih bolezni, ki kaj rade napadajo ranjeno gomolje. Dosežemo pa tudi dosti enakomernjšo rast.

Nastane vprašanje, kako debeli gomolji so najprimernejši za saditev. Za primer naj služijo podatki iz tozadavnega poskusa, ki ga je letos izvedla Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani:

Zap. št.	Teža gomoljev v gramih	Povprečna teža gomolja v g	Na 1 ha je potrebno semena v kg	Povprečni pridelek na 1 ha v kg	Čisti pridelek na 1 ha po odbitku semena v kg
1	25—40	32,5	1.670	14.390	12.720
2	50—65	57,5	2.950	17.950	15.000
3	75—90	82,5	4.230	19.420	15.190
4	100—115	107,5	5.510	21.510	16.000

Poskus je bil izveden z jedilno sorto „Böhmov najzgodnji rumeni“, ki ne dela posebno debelih gomoljev, je srednjezgodnja, ima rumeno meso in je prav okusna. V gornjem računu je vzeto za podlago razdalja med vrstami 65 cm, razdalja v vrstah 30 cm.

Iz gornjih podatkov, ki popolnoma potrjujejo tozadevne poskuse drugod, sledi, da je pridelek tem večji, čim debelejši gomolji se porabijo za seme. Pridelek najdebelejših gomoljev prekaša onega iz najdrobnejših za 50 odstotkov. Za dosega istega pa je potrebna trikratna množina semena. Če pa od vsakokratnega pridelka odštejemo uporabljeno seme, najdemo, da pridelek najdrobnejših gomoljev zaostaja za onim najdebelejših le za dobrih 20 odstotkov.

Nadalje vidimo iz gornje razpredelnice, da čisti pridelek (to je oni pridelek, ki nam ostane, če odštejemo seme) najhitreje raste med prvo in drugo velikostjo uporabljenega semena, ne pa tudi nadalje. Iz tega sledi, da ni največji absolutni pridelek tudi vedno najboljši za gospodarski uspeh.

Če pa upoštevamo, da je cena semenskega krompirja navadno višja, kot pa jo krompir doseže jeseni, vidimo, da leži najboljši gospodarski uspeh pri uporabi manjših in srednjih gomoljev.

Seveda veljajo gornje številke točno le za poskuse, izvedene točno v takih prilikah, kakor so vladale pri tem. V drugačnih prilikah bodo številke pač nekoliko drugačne, vendar pa ostane slika približno ista. Le pri sortah, ki navadno delajo debelejšje gomolje, je treba vzeti nekaj večje gomolje; vsa slika, rekel bi, se nekako premakne. Pri takih sortah se izlahka dobi večji sortiment, dočim se je pri poskusni sorti že ta 4. velikost našla težko.

Vendar pa tudi že na podlagi rečenega lahko povzamemo naslednje smernice:

1. Prodajajmo le najdebelejše, enakomerno sortirano gomolje.

2. Za seme uporabljajmo celo, drobnejše gomolje, ki nam more zagotoviti zadovoljiv porast. Negospodarska uporaba predebelega semena naj se ne priporoča.

3. Rezanje gomoljev naj po možnosti popolnoma izostane.

4. Pri določevanju debelosti semenskih gomoljev naj se pa upoštevajo sorte razlike.

Krastav (kozav) krompir.

M. P.

V zadnjem času se je v okolici Središča ob Dravi pojavila na krompirju bolezen, ki so jo določili na zagrebškem vseučilišču kot glivo *Hypochnus solani* (*Rhizoctonia solani*). Slovensko bi jo lahko imenovali **krstavost** ali **kozavost krompirja**. Bolezen se pojavlja na spodnjem delu stebela kot nekaka belkasta ali rdečkasto-siva plesen in se imenuje v tej obliki *Hypochnus solani*. Gliva napada tudi podzemne dele stebela in korenine. Na gomoljih napravlja rjave do črne bradavice ali skorje, ki so pa večinoma samo na površju in se dajo odpraskati, ne da bi se krompirjeva koža poškodovala. To je trajna oblika glive in ima kot taka ime *Rhizoctonia solani*. Krompir s tako prevleko je vseeno uporaben, le na oko je nelep. Bolezen navadno ne dela prevelike škode. Lahko pa nastane prav nevarna, ako nastopa v večjem obsegu, ker tako ovira razvoj rastline in povzroča zmanjšanje pridelka.

Proti tej krompirjevi bolezni bomo uporabljali naslednje mere: Bolne rastline na polju bomo sežgali in na tem polju vsaj 2—3 leta ne bomo sadili krompirja, ker ga lahko preostali glivični deli zopet okužijo. Sadili bomo le zdrav krompir (ker bi bolnega morali razkužiti s sublimatom, ki je zelo hud strup in je bolje, da se izognemo temu delu). Pri obdelovanju pa bomo gledali na to, da je zemlja čim bolj rahla in čista plevela.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Naprava stanovitnega sadjevca.

Fr. Kafol.

(Dalje.)

12. Izdelovanje alkoholne pijače (vina) iz jagodičevja.

Naprava jagodičevca iz kosmulj, ribeza, borovnic, malin itd. se čestokrat priporoča za dom ali pa tudi za prodajo, zlasti če je odjem te pijače že zagotovljen. Pri napravi jagodičevca moramo predvsem upoštevati, da so jagode popolnoma zrele, zdrave in ne zmečkane, snažne, brez listja, brstov itd. Tako pripravljene jagode zmastimo previdno in drozgo pustimo dva dni v kadi v hladni kleti, ki jo večkrat na dan premešamo, da se ne napravi na vrhu klobuk. Nato brozgo sprešamo in šele potem osladimo ter razredčimo z vodo. Najboljši sladkor je navadna sipa (tudi rjava), ki jo raztopimo v gorki

vodi in jo šele nato zlijemo v sod. Dodatek sladkorja odvisi od okusa, denarnih sredstev in tudi od tega, kakšno pijačo hočemo napraviti.

Za domačo pijačo vzamemo: Na 1 liter soka dva litra vode in 40 do 50 dkg sladkorja; tako dobimo pijačo z 8 do 9% alkohola in 7‰ kisline (prijetna kislina); ako dodamo 1 litru soka isto količino vode in 70 do 80 dkg sladkorja, dobimo fino namizno vino z 11 do 12% alkohola; za liker pa vzamemo na 1 liter soka 1 kg sladkorja in 2 litra vode; na ta način dobimo pijačo, ki vsebuje 16 do 17% alkohola, kislina pa ostane vedno ista. Sladkor raztopimo v gorki vodi, nakar ga primešamo soku. Ko smo sok osladili, ga vlijemo v popolnoma snažno, nezažveplano posodo, ki pa naj bo vsaj $\frac{1}{10}$ prazna, in na vrh namestimo kipelno veho. Nadalje moramo skrbeti za vse pogoje pravega kipenja, predvsem toplote od 15 do 18°C in na uporabo čistih droži, ker

tako umetno razredčeni in oslajeni sokovi kaj neradi prično kipeti.

Čim preneha kipenje in se prične pijača čistiti, jo pretočimo v čisto posodo, ki jo prej nekoliko zažveplamo. Spomladi, ko se vino popolnoma učisti, je pretočimo ponovno. Končno moramo držati posodo snažno in polno, torej posodo večkrat zalivati, jo od zunaj osnažiti in odrgniti ter jo imeti v hladni kleti. Pred pretakanjem v steklenice, mora biti vino popolnoma dozorelo in bistro čisto. Polne steklenice moramo potem dobro zamašiti ter jih hraniti leže v kleti.

Pri nas, ko imamo obilo borovnic skoraj vsako leto, bi se dale le-te prav dobro izrabiti. Biti pa morajo seveda zrele in snažne, nakar jih pa še cele pred prešanjem prekuhamo. Na ta način uničimo v njih slabe kipelne glivice in kipenje pospešimo z dodatkom čistih droži ali dobro kipečega zdravega mošta. Za borovničevo vino vzamemo na 1 liter soka 1 liter vode in 30 do 65 dkg sladkorja; v ostalem je skrbeti še za ostale pogoje pravilnega kipjenja.

13. Kletarjenje.

Kakor pri vinu, tako ima tudi pri sadjencu urejeno kletarjenje največji vpliv na bodoči razvoj in kakovost pridelka. Vsled slabega ravnanja s sadnim vinom v kleti, pokvarimo mnogokrat ves pridelek, zlasti ako držimo pijačo dlje časa v posodi. Ravno ta malomarnost in neznanje v kletarjenju, češ, za mošte je vse dobro, ovira največ, da se naprava sadnih pijač pri nas ne more razširiti in udomačiti. Slabo ravnanje s sadjencem odvrne namreč vse popravševanje po teh vrstah pijač, in to je docela upravičeno, ker so včasih skrajno slabe kakovosti, da, celo popolnoma neužitne.

Predvsem naj bo pojasnjeno vprašanje dobre vinske kleti, in sicer ne oziraje se na to, ako je klet majhna ali velika. Toplina v vinski kleti mora biti pozimi in poleti stalno enaka; kvečjemu v zimskem času naj ne bo pod $+5^{\circ}\text{C}$, poleti pa ne sme narasti nad 12°C . Da pa to dosežemo, mora biti klet napravljena primerno globoko v zemlji. V težki ilovnati zemlji naj pokriva klet vsaj 4 m debela plast zemlje, v lažji zemlji pa naj bo ta plast tudi 6 m debela. Če naletimo pri kopanju na talno vodo, moramo seveda potem zemljo navoziti. Zelo priporočljivo je tudi, da prostor nad kletjo dobro zasenčimo, in sicer da posadimo okoli nje sadno drevje ali grmičevje, ali napravimo brajdo, ki naj potem zadržuje solnčne žarke.

Vinska klet ne sme biti ne premokra in ne pre-suha. V vlažni kleti trpi preveč posoda, v suhi se pa pijača preveč suši. Zato napravimo v vsaki kleti zračnike, ki naj odvajajo pokvarjeni zrak in dovajajo svežega. Če se nahaja klet pod stavbo, namestimo zračnike skozi okno kleti. V takem primeru ne smemo napravljati oken na južni strani; razdalja oken naj pa znaša vsaj 4 m. Klet mora biti tudi brez slehernega zoprnega duha. Zelo umestno je tudi, če pred glavna vrata napravimo leseno okrilje, ki naj zadržuje toploto pred vrati; na obeh straneh so potem stranska vrata nameščena. Tlak v kleti naj bo iz betona in naj se nagiba proti sredini ali pa na eno stran, da potem lahko voda v malem kanalu odteka v greznico, ki pa naj bo zaprta s sifonskim zatvorom.

Kjerkoli je le mogoče, naj se kipelna klet loči od ostale kleti, ker v prvi naj mošt hitro pokipi v višji toplini, v drugi pa naj dozoreva pri nizki in stalni toplini. Zidovje v kleti naj bo snažno ter je moramo večkrat prebeliti, zlasti v jeseni pred spravljanjem moštov.

Oprema kleti obstoji iz podlog, ki naj bodo betonske ali pa hrastove. Da prehitro ne segnijo, jih impregniramo in potem večkrat prebelimo.

Največje važnosti za vsako klet so tudi sodi, ki naj bodo iz hrastovega, le v skrajni sili tudi iz kostanjevega ali akacijevega lesa, in po možnosti z vratci opremljeni ter dovolj močni. Sode izdelujemo iz dog, ki so najboljše, ako so klane. Za manjše sode se poslužujemo lesenih podlog, za večje pa betonastih. Sodi morajo ležati na podlogah tako visoko, da se pod pipo ali čep lahko podstavi škač ($\frac{1}{2}$ m visoko od tal). Dober kletar naj si sčasoma oskrbi razno kletarsko orodje, kakor ščeti ali krtače, zalivalnike, žveplalnice za sode, razne pipe, škafe, kadi, itd. (Dalje prih.)

Zavarovanje sadnega drevja.

Da se zabranijo poškodbe sadnega drevja po divjih zajcih, je moramo na zimo dobro zavarovati. Mazanje debel z raznovrstnimi mažami, se ob hudih zimah ni povsem obneslo, posebno tedaj ne, ako se med zimo ni parkrat obnovilo. Nekoliko boljše je zavarovanje s slamo, ako je drevo ž njo dobro ovito.

V novem času ponuja neka tvornica kemičnih izdelkov sredstvo za mazanje debel proti zajcu „Wilbis“. Ta preparat namerava banska uprava, sporazumno s Kmetijsko družbo, praktično preizkusiti; če bodo poskusi učinkoviti, se bo preparat priporočil v uporabo.

Najuspešneje zavarujemo sadna drevesa, ako jih obdamo z dovolj visokim **koškom, napravljenim iz žične mreže**. Tako zavarovanje je trpežno in v korist sadjerejcev, ki se ubranijo škode po divjačini, kakor tudi lovcev, ki se protivijo iztrebljenju zajca.

Da olajša kmetovalcem, ki gojijo sadje, nabavo drevesnih koškov, je banska uprava priskrbelo za letošnjo zimo nekaj denarnih sredstev iz državnega in banovinskega budžeta ter iz banovinskega lovskega zaklada, tako da bo mogla nabavo koškov materialno podpreti. Ker vsem reflektantom letos ne bo mogoče ustreči, se bo skušalo pridobiti vsako leto primeren znesek za nabavo drevesnih koškov.

Drevesni koški iz žične mreže, visoki do 1.50 m, bi po mnenju Kmetijske družbe stali kakih Din 6 do 8 za komad. Banska uprava namerava povrniti sadjerejcem, ki bi si omislili drevesne koške, **polovico nabavnih stroškov**.

Ker je treba pomagati čim večjemu številu sadjerejcev, se posameznikom redoma ne bo dalo več podpore, nego za 50 koškov; na naročilo izpod 20 koškov pa se tudi ne bo oziralo, ker si za par dreves lahko vsak sam nabavi koške.

Nabavo solidnih koškov prepusti banska uprava Kmetijski družbi, ki naroči primerno število koškov pri najcenejši tvrdki.

Prosilci naj čim prej vložijo s 5 Din kolekovane prošnje na kralj. bansko upravo (šumarski odsek) v Ljubljani. V prošnji naj navedejo, koliko koškov potrebujejo.

Banska uprava določi, po zaslišanju Kmetijske

družbe, katerim prosilcem se dodelijo koški in v kolikšnem številu. Kmetijska družba dá izbrani tvrdki nalog, da pošlje prosilcem dobavljene koške in izterja od njih polovico nabavnih stroškov.

Vinarstvo in kletarstvo.

Iz trošarinske prakse.

Finančni svetnik Ivan Ditz.

(Dalje in konec.)

To naziranje pa ni utemeljeno v zakonu. V zmislu členov 75. in 79. troš. zakona sta namreč banovinska in občinska trošarina samostojni trošarini, ki se pobirata nezavisno od državne trošarine, tedaj ne več v oblik doklad ali naklad na državno trošarino. Pri dokladah in nakladah, ki so se pobirale v izvestnih odstotkih državne trošarine, je bila usoda teh doklad in naklad dejanski povsem odvisna od državne trošarine, pri samostojni banovinski in občinski trošarini je pa ta odvisnost odpadla. Banovina je tedaj brezdvomno upravičena pobirati na vino, ki se je nabavilo že kot vinski mošt in je tedaj državne trošarine prosto, banovinsko trošarino in isto velja tudi za občinsko trošarino.

Važno je nadalje vprašanje, kaj velja, če se vino, ki se je prejelo še kot vinski mošt in ki je tedaj državne trošarine prosto, odtuji na drugo osebo (proda, podari, zamenja itd.). Ali je tudi tako oddano vino trošarine prosto? Brezdvomno bodo nanesele namreč prilike, da bo marsikdo, ki si je nabavil vinski mošt za lastno porabo, oddal pozneje kako količino vina drugi osebi. Taka oddaja pa mora biti sevé samo slučajna, se torej ne sme vršiti obrtoma, ker je sicer podana kršitev obrtnih in taksnih predpisov.

Duhovnikom se šteje dalje zbirčno vino v službene dohodke ter se realizira ta dohodek deloma na ta način, da duhovniki del zbirčnega vina prodajo. Ali preide tedaj oprostitev od trošarine tudi na odtujeno vino? Ne! Ampak v takih slučajih mora odtujitelj oddajo vina prijaviti ter plača državno trošarino sam, dočim plača banovinsko in občinsko trošarino prejemnik vina. To velja splošno brez izjeme za državno, banovinsko in občinsko trošarino. Prežitkarsko vino na primer, ki se je prejelo še kot vinski mošt, je oproščeno od državne in banovinske trošarine, pa samo v toliko, v kolikor ga porablja prežitkar sam za lastni konsum.

Čim pa bi prežitkar tako vino odtujil (prodal, podaril, zamenjal), mora oddajo pri svojem oddelku fin. kontrole prijaviti ter plačati državno trošarino, dočim plača prejemnik vina banovinsko in občinsko trošarino. Trošarinska oprostitev je vezana tedaj na osebo prvega prejemnika in ne na predmet kot tak ter ugasne, čim preide vino na drugo osebo. Če se pri oddaji vina ne postopa na navedeni način, je podan dejanski stan tihotapstva ter se kaznujeta odtujitelj in prejemnik vina kot tihotapca.

Nadaljnjo ugodnost za promet z vinskim moštom vsebuje točka 20. člena 103. troš. pravilnika, ki ureja postopek glede prevoza vina lastnega pridelka za domačo potrebo iz ene občine v drugo v tistih slučajih, kjer vinogradnik ne stanuje na področju tiste občine, v kateri je njegov vinograd. Tak prevoz vina

— in sicer največ 200 litrov mesečno — dovoljuje finančna direkcija na zadevno posebno, s 5 Din taksirino prošnjo vinogradniku, ki dobi posebno knjižico, v katero vpisuje kontrolni organ vsak prenos vina iz druge občine.

Če namreč prenese vinogradnik ob času trgatve grozdje ali vinski mošt iz vinograda na svoj dom, sme to storiti glede grozdja, ki sploh ni pod kontrolo, brez nadaljnega, prevoz vinskega mošta pa prijavi samo pri oddelku fin. kontrole, v čigar službenem okolišu leži vinograd, oziroma pri občinskem načelniku občine, v kateri leži vinograd, in dobi trošarinsko izkaznico, ki krije transport vinskega mošta. Prošnja za finančno direkcijo torej pri prevozu vinskega mošta iz ene občine v drugo odpade. Za tak na dom spravljeno vinski mošt, oziroma po 20. novembru vino veljajo enaki predpisi kakor za vinski mošt; odnosno vino, ki se nahaja v vinogradski kleti vinskega producenta, namreč vino ni pod kontrolo in prav tako ni podvržen konsum za domačo potrebo nobeni omejitvi ali kontroli.

Pri tem treba omeniti še naslednje: Mnogi vinogradniki, ki ne morejo prodati svojega pridelka po primerni ceni, otvorijo takozvane vinotoče pod vejo, za katere veljajo posebni predpisi. Ti vinotoči se dovoljujejo načeloma samo za kraj, kjer je trta obrodila.

Marsikdo, ki se je okoristil z omenjeno ugodnostjo in je spravil svoj vinski pridelek kot vinski mošt na dom ali sprešal grozdje doma, bo morda sklepal, da je s tem tudi že prejudicirano vprašanje, kje se bo izvrševal vinotoč, odnosno, da se mu bo dovolilo izvrševanje vinotoča brez nadaljnega na domu, češ, v vinogradu, ki se nahaja v drugi občini, sploh nima nobenega vina več. Taka spekulacija se pa ne bo obnesla, ker se pri odločitvi, kje naj se izvršuje vinotoč pod vejo, ne bo oziralo prav nič na dejstvo, da se je spravil vinski pridelek že kot mošt na svoj dom v drugi občini. To naj tedaj upoštevajo vinogradniki, ki se želijo okoristiti z ugodnostjo točke 20., člena 103. troš. pravilnika, a nameravajo zaprositi pozneje za vinotoč pod vejo.

Končno še vprašanje, kakšne ugodnosti nudi promet z vinskim moštom trgovcem z alkoholnimi pijačami in točilec takih pijač. Pravzaprav nobenih. Do 20. novembra bo točil gostilničar vinski mošt tudi banovinske trošarine prosto, po 20. novembru pa bo moral, kakor doslej, prijaviti zalogo, oziroma se bo ta zaloga ugotovila po organih finančne kontrole ter bo moral, če nima zasebnega prostega skladišča za vino, plačati državno in banovinsko trošarino. Razlika napram prejšnjemu stanju je torej edino ta, da vinski mošt tudi ni več predmet banovinske trošarine, sicer pa je ostalo vse pri starem.

Vinogradniki! Uporabljajte kipelne vehe; opravite jesensko kop; pognojite vinograde z umetnimi gnojili!

Haložani na pragu obupa.

Janko Žunkovič.

Krivicca bi bila, če bi glede sedanje neznosne kmetijske ali bolje rečeno denarne krize delali razliko med Haložani in drugimi kmetovalci naše lepe Dravske banovine. Vse povprek je zajela ta ne-zgoda, nikomur ne prizanaša — tudi našim dobrim sosedom Poljancem ne. Tudi ti se žal pogrezujejo vedno bolj in bolj v dolgove in denarne težkoče, kajti cene kmetijskim pridelkom so naravnost smešne, medtem ko je po trgovinah, mesarijah, gostilnah in pri rokodelcih (zidarjih, kovačih, krojačih, mizarjih itd.) še vse pri starem. Naravnost skandalozno je, če mora kmet prodati konja, da si nabavi komat zanj, in kmalu bo prišel čas, ko bo moral dati za živinski potni list in za vrv za tele več, kakor bo zanj prejel. Prekupci brijejo naravnost norce iz kmetovega s težkim in trudapolnim delom in znatnimi denarnimi žrtvami pridelanim blagom in vzrejeno živino ter ponujajo cene, ki še niti ne pokrijejo pridelovalnih stroškov. Če je kmet poprej prodal dobro rejenega prasička, je z izkupičkom oblekel sebe in vse pri hiši, sedaj pa mora prodati vse svinje, če se hoče pošteno sam obleči. Razmerje med nakupno in prodajno ceno kmetijskih pridelkov, osobito živine in vina, je nastalo tako nezdravo in krivično, da mora uničiti tudi najpridnejšega kmeta.

Med vsemi trpini so pa dandanes vendarle Haložani še najrevnejši. Ti občutijo sedanjo denarno krizo pač najhuje in stoje danes v resnici na pragu obupa.

Kakor znano, je Haložan navezan edinole na izkupiček, ki ga dobi za vino. S tem denarjem si je dosedaj nabavljial potreben živež, obleko in plačeval davke. Danes mu leži vino v kleti, dolgotrajna letošnja suša mu je po strmih, kamenitih bregovih uničila še celo oni živež, ki bi ga bil vsaj za prvo silo, požgala mu je pašnike, tako da je moral revež prodati še edino kravo, in sicer za **slepo** ceno pod velikansko izgubo. Sedaj nima ne krave in ne denarja. K vsemu temu je 7. avgusta po Zgornjih Haložah toča uničila še sadje in grozdje, tako da je še zadnji up že itak revnega Haložana uničen. Na mizi mu pa leži davčna položnica. Nagi in izstradani vpijejo za pomoč lačni otročki ter se oklepajo svojih obupanih mater, proseč jih kruha, ki ga pa ni najti pri hiši in ga najbrže ne bo v doglednem času. Vse to trpljenje, pomanjkanje in bridkosti pa še povečuje strašna misel, da stoji pred durmi dolgotrajna zima z vsemi svojimi neprilikami. To bo gnalo revne Haložane naravnost v obup.

Tu je treba pač nujne in uspešne pomoči. Vsako odlašanje bi bilo usodepolno. Pisarjenje po časnikih in razni nasveti, kakor n. pr.: kako bi si naj kmet pomagal potom zadružništva, da bi naj sadil smreke tam, kjer mu rodi sedaj žlahtna vinska trta, da naj izdelajo strokovnjaki idealne načrte za boljše obdelovanje zemlje in da je kmetu treba še bolj zavihati rokave itd., itd., ti nasveti pravim, so sicer jako lepi, dobri in priporočljivi, ali za sedanji žalostni naravnost obupni položaj kmetijskega ljudstva so brez vsake vrednosti. Naj vzamem le en primer: Če si Haložan posadi danes najlepše smreke po vinogradih, se na njegovem sedanjem žalostnem položaju ne bo prav ničesar izpremenilo. Kaj se bo pa z njim zgodilo med časom, ko bodo smreke tako dorastle, da mu bodo dale dobiček, je pa drugo vprašanje.

Upravičeno torej rečem, da sedaj ni časa za kakršnokoli cincanje in kolebanje, tudi najboljši nasveti in pouki ne izpremenijo položaja našega kmeta — sedaj je treba edinole **gmotne pomoči**, to je, treba je ali dati revnim in potrebnim živeža in denarja, ali pa **takoj** ukiniti vse one naredbe in ovire, ki so zakrivilile večalimanj sedanji kritični položaj kmetijskega ljudstva. Pomisliti moramo vendarle, da kmetijski stan **vse** živi, da je le od kmetijstva odvisno blagostanje vse države, kajti kmetijstvo dobro — država dobra, kmetijstvo slabo — država slaba. Imejmo vse to pred očmi, dokler še ni odbila 12. ura. Ne bojmo se zamere od te ali one strani, temveč odločno in neustrašeno naprej, dokler ne uničimo ali vsaj odvrnemo vse, kar škoduje temelju države — kmet-skemu stanu. Vsak, ki mu je le količjak za blagostanje našega, sedaj tako revnega kmetijskega stanu, ki mu je za obstoj, procvit in dobrobit naše lepe mlade države, podpiše danes z obema rokama sledeče naše zahteve:

1. Trošarino na vino (državno, banovinsko in občinsko) je **takoj** brez vsakega odlašanja ukiniti. Namesto odpadle trošarine se naj višje zatrošarini žganje, pivo in brezalkoholne pijače. Visok davek oz. takse se naj naložijo na plese in hrupne veselice.

2. Vsako krivično prekupčevanje in posredovanje v trgovini s kmetijskimi pridelki se naj zatre. Brezvestnim spekulantom in izkoriščevalcem s kmetijskimi pridelki je naložiti težke denarne kazni.

3. Da se krivično prekupčevanje in posredovanje zatre, je treba z vso državno energijo in gmotno močjo podpreti akcijo Kmetijske družbe v Ljubljani, da organizira v svojem delokrogu lombard kmetijskih pridelkov in da izvede čim prej organizacijo za prodajo istih brez posrednikov.

4. Merodajne oblasti naj ukrenejo vse potrebno, da se razmerje med nakupno in prodajno ceno vseh kmetijskih predmetov, osobito živine in vina **takoj** izravna. Tudi vinske cene po gostilnah se naj uredi tako, da ne bosta imela vinski trgovec in gostilničar več nego 25% čistega dobička.

5. Od merodajne strani se naj z vsemi močmi dela na to, da se **takoj** znižajo tudi cene industrijskim predmetom, osobito tekstilnemu blagu (obleke). Če mora prenašati krizo kmet, zakaj bi je vsaj deloma ne občutila tudi industrija in trgovina?

6. Ukine se naj **takoj** zaščitna carina in sploh vsa carina na predmete, ki jih mora kmet dobavljati iz tujine.

7. Oblasti naj ukrenejo vse potrebno, da bodo dobili revni in zapuščeni Haložani še pred nastopom zime izdatno podporo v denarju in živilih.

8. Posestnikom, ki so prišli brez lastne krivde na kant in na boben, se naj da državno brezobrestno posojilo.

Poročilo o stanju vinogradov.

Murska Sobota, 10. 10. 1931. V občini Martjanci in tudi drugod nastopa v goricah zadnja leta nevarna bolezen na grozdju, ki napravlja posestnikom žlahtnih vinogradov veliko škodo. Bolezen se javlja proti jeseni v obliki gnilobe na zo-rečem grozdju. Mnogokrat se pojavijo prvi znaki gnilobe na izpostavljenih delih grozda ter napada posamezne jagode in peclje. Bolni del običajno odpade, preden grozd dozori. Odpadejo pa tudi celi grozdi, ker bolezen napada tudi pecelj, ki na napadenem mestu segnije. Vsled tega vidimo v jeseni v napadenem vinogradu po tleh vsepolno gnilega grozdja.

Grozdi, ki ne odpadejo, se pozneje posuše, na jagodah pa se pojavijo bele pike (piknide s sporami = razmnoževalni organi). Pozneje tak grozd odpade. — Ta bolezen ni v sorodu s sivo plesnijo ali celo žlahtno gnilobo na grozdju. — Mikroskopska preiskava na kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani je potrdila domnevo, da povzroči to bolezen glivica *Coniothyrium diplodiella*. V naši strokovni literaturi je ta bolezen opisana v „Vinogradarstvu“ od direktorja ing. Stojanoviča, ki jo imenuje **belo gnilobo** (bela trulež). Bela gniloba je malo znana in še netočno preiskana bolezen grozdja. Zaradi tega tudi niso znana sredstva, ki bi uspešno učinkovala proti tej bolezni. Navadna raztopina modre galice in apna ne učinkuje, morda bi glivico, uničila močnejša koncentracija. Posestniki gori navedenih gorci si pomagajo proti beli gnilobi s tem, da obirajo bolno grozdje, ozir. bolne jagode, čim se bolezen pojavi. Tako delo je pa zamudno in nepopolno. — Značilno je, da bolezen v navedenih vinogradih ne napada vseh sort enako močno. Medtem, ko se rulanca sploh ne loti, močno napada laški rizling in belino. Tudi šmarnici bela gniloba ne prizanesi. Zaradi tega bi kazalo gojiti le odporne sorte. Da bi se pa zaradi tega opustil n. pr. laški rizling, ni umestno, ker je ta sorta najprikladnejša za Prekmurje. Morda bi se dalo doseči kaj s selekcijo (izbiro) odpornih trsov posameznih sort.

Janko Lipovec.

Jeruzalem, 23. 10. 1931. Trgatev je povečini za nami. Berejo samo še tisti, ki imajo velike komplekse vinogradov in ne morejo vsega dela v krajšem času opraviti. Trta je že pred Terezijem popolnoma dozorela. Z velikim zadovoljstvom moramo ugotoviti, da so naši vinogradniki, tudi mali posestniki, s trgatvijo odlagali do Terezijega tedna, s čemer so dosegli prvovrstno kakovost vinskega mošta. Solnčno in toplo vreme zadnji tednov je zorenje grozdja neverjetno pospešilo. V dobro obdelanih vinogradih je bilo videti znatno množino cibeb, da, celo grozdi od šipona, silvanca itd. so bili izpremenjeni v zdrave cibeb. Tega sedanjí rod v naših krajih še ni doživel. Žal, da tehnično nismo na višku, da bi tako dragoceno blago znali povsem izkoristiti, kakor to delajo vinogradniki v Tokaju in da so kakovostne letine pri nas tako redke. — Določitev sladkorja dne 13. oktobra, to je bilo pred splošno trgatvijo, je pokazala pri belem burgundcu 25%, rulanca 24%, renskem rizlingu 21.5%, silvancu 23%, šiponu (brez cibeb) 22%, laškem rizlingu 16.5%, beli žlahtnici 15% sladkorja. Teden dni pozneje, ob splošni trgatvi, se je graduacija v splošnem ujemala z navedenimi številkami, v nekaterih primerih pa je bila tudi višja. Iz cibeb napravljen mošt je kazal tudi 28%, 32%, da, celo 35% sladkorja. Vredno je, da se to ugotovi, že s historičnega vidika, praktične veljave pa ta visoka graduacija trenutno nima, ker takega blaga za splošni promet ni veliko. Velika škoda pa je vendarle, da cibeb nismo vsi odbirali in jih posebej izkoristili. Ostale so sedaj le deloma izrabljene ali pa povečini neizrabljene v tropinah, ker jim z našim navadnim

prešanjem ne moremo prav do živega. Bodimo torej v bodoče, če nam ljubi Bog nakloni še kako tako ugodno vinsko letino, pametnejši.

— k.

Razno.

Trgatev v Dalmaciji. Kakovost letošnjega vinskega pridelka v Dalmaciji je povoljna. V primorskih krajih je suša trti mnogo škodovala in je vsled tega pridelek manjši nego lani. V zagorskih krajih in v Hercegovini, posebno pa v srezih Knin in Benkovac, je pridelek večji nego lani. V vinski trgovini vlada popoln zastoj. V nekaterih krajih, kakor n. pr. v Šibeniku, imajo še starega vina precej, o katerem mislijo, da ga sploh ne bodo mogli prodati.

Banat. Čitamo v časopisih, da so imeli tamošnji mošči 12 do 18% sladkorja in da je vinogradnikom dovoljeno splošno slajenje vinskega mošta z največ 4 kg sladkorja na 1 hl. Manjvredna vina naj bi se uporabila za žganjekuho.

Otelo je samorodnica v Banatu, ki ubija plemenito vinogradništvo, zlasti Dalmacije, in ki po predpisih zakona o vinu po novem letu ne bi smel več v promet. Vinarski list št. 19. piše, da je g. minister poljoprivrede izjemoma podaljšal rok za izvoz otela do 31. marca 1932., ako zanimanci iz južnega Banata za to zaprosijo.

Trošarinska kontrola za vino, ki ga privatniki pridobivajo iz kupljenega grozdja. Kakor znano, ni podvrženo državni trošarini ono vino, ki ga privatniki (ki niso trgovci z alkoholnimi pijačami ali točilci) sami pridobivajo iz kupljenega grozdja, dokler ga uporabljajo le za domače potrebe. Vsako odtujitev (prodajo) takega vina morajo zato prijaviti finančni kontroli zaradi plačila državne trošarine. Ker je finančno ministrstvo ugotovilo, da privatniki na podlagi te ugodnosti proizvajajo več vina, kakor pa jim je potrebno po številu rodbinskih članov in služinčadi in se je tudi dogajalo, da so taki privatniki presežek prodali ali drugače odtujili brez prijave in brez plačila trošarine, je oddelek za davke pri finančnem ministrstvu na podlagi čl. 68. zakona o državni trošarini izdal odlok, po katerem morajo privatne osebe, ki niso trgovci z alkoholnimi pijačami, niti točilci, takoj prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole zaradi kontrole. Oddelki finančne kontrole bodo kontrolirali porabo takega vina v razmerju z rodbinskimi člani. Če se bo pokazal večji potrošek vina, nego odgovarja po številu rodbinskih članov, na podlagi količin, predpisanih v 22. točki čl. 103. trošarinskega pravilnika, se bo izvršila preiskava in se bo ugotovilo, komu je bilo vino prodano. Če pa ne bo mogoče ugotoviti dotične osebe, ki ji je bilo vino izročeno ali prodano, tedaj bo dotični, ki je proizvedel vino iz kupljenega grozdja, dolžan plačati navzlic temu trošarino, kolikor ne bo kaznovan zaradi tihotapstva. Citirana točka 22. člena 103. trošarinskega pravilnika določa naslednje količine letne potrošnje vina za domačo porabo: do 4 članov rodbine in služinčadi preko 15 let 400 litrov, od 4 do 8 članov 600 l, od 8 do 12 članov 800 l in preko 12 članov 1000 litrov.

Živinoreja in mlekarstvo.

Priprava krme pozimi.

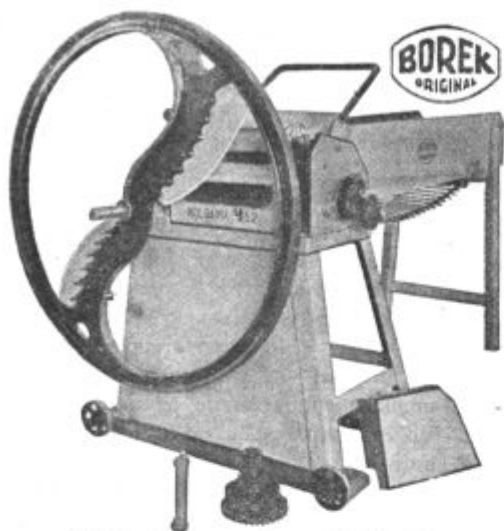
Ing. R. Lah.

Naši živinorejci vedo dobro ceniti pripravo krme za živino, ker je od tega zelo odvisen uspeh krmljenja. Ker pri nas navadno primanjkuje surove krme-sena, zato smo prisiljeni pokrmiti vso slamo. Če bi jo pa polagali živini v navadnem surovem stanju, bi jo le nerada žrla in bi ji tudi malo zalegla. Zato ima vsak kmet že lastno slamoreznicu, s katero

zreže slamo skupaj s senom na drobno, da jo žival lažje uživa.

Toda tudi to ne zadostuje. Suha slama je težko prebavljiva, zato jo je treba ovlažiti. Najbolje se to stori s tem, da se zmeša rezanico z narezano peso, repo ali korenjem. V par urah se rezanica: slama in seno navzame vlage iz korenstva in postane mehkejša. Tako pripravljena krma je živalim lažje dovzetna, hitreje prebavljiva in se zato popolnoma izkoristi.

Najvažnejši stroj za pripravo krme je **slamoreznica**. Danes jo ima že vsak živinorejec in zna ž njo ravnati, vendar je pripomniti, da se tudi ta stroj v tvornicah stalno izpopolnjuje. Dolžnost Kmetijske družbe pa je, da opozarja kmetovalce na vse izpo-

Sl. 51. Slamoreznica „Moldavia“.

polnjene stroje. Tako je v zadnjem času prišla v promet **nova slamoreznica trdke Borek**, in sicer v dveh oblikah: manjša „Moldavia“ (sl. 51.) za ročni ali motorni pogon na dveh ležajih in „Bohemia“ (sl. 52.) za motorni pogon na dveh ležajih.

Sl. 52. Slamoreznica „Bohemia“.

Obe sta na kolesih, torej prevozni, in zato pravni za kmetijske podružnice, zadrage in slične korporacije, pri katerih se je poslužuje večje število članov. Te slamoreznice režejo rezanico v šestih dolžinah, t. j. od 6 do 100 mm, kar je potrebno z ozirom na vrsto živine. Tako zrežemo rezanico za konje v dolžini 12 do 20 mm, za govejo živino pa od 30 do 50 mm. Ako pride v stroj kak trd predmet, se pogon takoj ustavi. V primeri z današnjimi razmerami tudi cena ni pretirana. **Kmetijska družba skuša pač priskrbeti svojim članom čim boljše stroje po najnižji ceni.**

Tisti živinorejci ali zadrage, ki se jim je stara slamoreznica že obrabila in si hočejo priskrbeti drugo, bodo pri nabavi nove seveda gledali na to, da

si priskrbijo čim boljše, ker vedo, da bo trajala še največ časa. Angleži kupujejo po tem-le izreku: Nisem tako bogat, da bi poceni kupoval. Razentega je poudariti, da je v kmetijskih strojih naloženi denar še najbolj obrestonosno vložen, ker isti pocenjuje kmetijski obrat.

Razstava perutnine v Ljubljani.

Fr. K.

Na iniciativo banske uprave in Veleseljskega urada v Ljubljani je priredila Perutninarska reg. zadruga v Ljubljani o priliki jesenske veleseljske prireditve od 29. avgusta do 9. septembra t. l. v Ljubljani perutninarsko razstavo. Ta razstava perutnine je pokazala, kako se s smotrenim delom zamorejo v kratkem času doseči najlepši uspehi potom selekcije živali.

S pomočjo Seleksijskega odseka za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani, ki je požrtvovalno in nesebično hotel vpejati novo ustanovljeno perutninarsko zadrugo v svojem območju, je zadrugi bilo mogoče že v začetku svojega delovanja razstaviti v tem kratkem času svojega obstoja, precejšnje število štajerskih kokoši, ki so odgovarjale v veliki meri standardu, ki ga je določila anketa v Celju v novembru lanskega leta.

Razstavljene so bile štajerske kokoši z rodovniki, iz katerih se je zamoglo dognati njih nesnost popolnoma natančno. V tem pogledu smo storili torej velik korak naprej, ki ga vsa strokovna javnost odobrava. Sicer se še ni doseglo vse ono, po čemer stremimo, namreč tudi enotnost po barvi in teži kokoši, ali vendar šli smo naprej, k uresničenju tega ideala.

Perutnino so razstavili naši najboljši rejci, in sicer samo prvovrstne živali, tako da je bila večina razstavljenih živali tudi nagrajena. S prvo nagrado so bili nagrajeni predvsem rejci štajerske kokoši, kakor: Glačnik Pavel, graščak, Pragersko, kmetijska šola na Grmu in Slavič Alojzij, posestnik, Banovci. Prvo nagrado so prejeli dalje: Fabjančič Fr., postajenačelnik, Birčna vas, Seher Jakob, želez. čin. iz Ljubljane, za pasmo Rhode Island, dr. Jenko Andrej iz Št. Vida pri Stični za plimetke, Rohrman Dolfe iz Kranja za hamburške silberlake, Černe Antonija, Ljubljana, za race Khaki Campbell, Klemenčič Josip iz Ljubljane za bele pekingške race in Urek Ivan, Globoko pri Brežicah, za lepe bronaste purane; II. nagrado: Novak Franc, posestnik, Notranje Gorice, baron Twickel, Maribor, Margareta Kuhn-Tausch, Razvanje in Leoniče v Ljubljani za štajerske kokoši; Klemenčič Josip za bele štajerske kokoši in Kosmatin Ivan, Vižmarje za plimetke; III. nagrado: graščina Žerjav-grad za jerebičaste italijanke, Josip Medved, Preloge, za rjave štajerke in Pišek Ivan, Čret-Teharje za štajerke.

Razen perutnine so bila razstavljena v notranjosti paviljona „G“ tudi jajca, pravilno pakovana za izvoz, dalje valilniki, konzervirana jajca z raznimi sredstvi, krma in drugo. Ta razstava je pokazala kakšno blago zahteva tujina in kako se ga mora pripraviti za izvoz.

Perutninarska razstava je v vseh pogledih dosegla svoj uspeh, ker zanimanje zanjo je bilo zelo veliko, kajti ogledalo si jo je, ne všteto šolske mla-

dine, vojaštva in korporacij, nad 20.000 obiskovalcev.

V času razstave so se obdržali na Velesejmu tudi trije tečaji za kapunjenje, ki sta jih vodila ga. Černetova in g. Seher.

S temi prireditvami se je pokazalo, da delujeta Perutninarska zadruga in Seleksijski odsek Kmetijske družbe smotreno skupno po gotovem načrtu za napredek perutninarstva med našim kmetiskim ljudstvom.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 4. Imam večjo količino divjega kostanja, ki bi ga rad porabil za krmo. Krave ga rade žro in morda bo dober tudi za prasiče. **Kako pokladam divji kostanj?** (I. D. v B.)

Odgovor: Divji kostanj je kot tak neužiten, ker vsebuje veliko množino grenkih snovi in čreslovine, zato ga tudi živali ne marajo posebno. Pripravimo ga pa lahko užitnega, če mu odvzamemo grenkobo. Suh divji kostanj namakamo en do poldrugi dan v mehki vodi, deževnici ali rečnici, ki iz njega izluži vso grenkobo. Dobro je tudi divji kostanj postaviti v koš, ki se ga da 2 do 3 dni v tekočo vodo. Najbolje je pa kostanj izluščiti, ko je že suh in se tedaj luščine lažje odstrani. Izlužen kostanj se lahko brez skrbi poklada živini, toda začetkoma tudi le previdno, le po $\frac{1}{2}$ kg na dan; pozneje se ta množina lahko stopnjuje do $1\frac{1}{2}$ kg na dan in glavo mlečnih krav. Tudi prasičem dobro tekne in da prav okusno meso in slanino. Divji kostanj vsebuje mnogo škroba, je torej zelo tečen in redilen. Pri kravah pospešuje mlečnost. **L.**

Vprašanje 5. Letos je hrast izredno dobro obrodil, zato imamo polno želoda. Želal bi vedeti, kakšno krmilno vrednost ima za prasiče in kakšno množino ga lahko pokladam eno leto starim živalim. **Kako pokladam prasičem želod?** (I. R. v P.)

Odgovor: Želod vsebuje mnogo redilnih snovi, ki ga usposablja za pitanje prasičev. Tako ima neoluščen in v svežem stanju okrog 3.3% beljakovin, 2.4% tolščice in 36.3% škroba; njegova škrobna vrednost je 40.4. Če je sušen v peči, se redilne snovi v njem podvojijo in tedaj znaša njegova škrobna vrednost 75, medtem ko je pri koruzi 81.5. Če upoštevamo polno krmilno vrednost pri koruzi s 100, potem znaša ta pri želodu 98, torej je le malo manjša. Želod napravi prasičje meso, slanino in špeh okusne, zaradi tega ga naši prasičerejci radi pokladajo. Za naše razmere je torej njegova hranilna vrednost skoraj 1 Din za kg. Pokladamo ga enoletnim prasičem po 1, kvečjemu do 2 kg na dan in glavo, in to v sveži obliki najbolj zmečkanega, če pa je suh, zdrobljenega ali zmletega. Zdrobljen želod pospešuje pri perutnini nesnost. Govedi pa ni priporočljivo ga pokladati, ker služi največ za opitanje. Želod rad splesni, če je spravljen na večjem kupu, zato je bolje ga poprej dobro posušiti in potem šele spraviti. **L.**

Notice.

Muhe so živini v veliko nadlego, zato je dolžnost vsakega živinorejca, da jih zatira in obvaruje živali pred njimi. Posebno trpijo od njih krave pri molži in so pri tem nemirne. Imam pa izkušnje, da se ta mrčes da zatreti z **arborinom**, s katerim uspešno preganjamo sadne škodljivce. Če temeljito

poškropimo z 10 odstotnim arborinom strop in stene v hlevu, uničimo neštevilno muh. Seveda ne sme živina tedaj biti v hlevu, ker bi ji arborin znal škodovati. Pred škropljenjem trdno zaprimo okna in vrata, da muhe ne odlete. Na tak način obranimo našo živino pred tem nadležnim mrčesom.

Fr. Bostele.

Člani živinorejskih rodovniških organizacij okrajev Slovenjgradec in Šoštanj — pozor! Ogled in premovanje rodovniške živine v Slovenjgradu in Velenju, 15. in 16. X. t. l. sta nad vse pričakovanje zadovoljivo uspela. Rejci lepih in dobrih domačih živali so prejeli sicer lepe nagrade, toda opozarjal bi, da premovanji nista bili samo sebi **namen**, ampak le **sredstvo**. S temi **prvimi** pogledi se je v resnici postavil temelj vsega nadaljnjega pospeševalnega dela v naši živinoreji. Kr. banski upravi gre vsa zahvala, da je razumela našo prošnjo in da je s primerno podporo omogočila prireditve. Sedaj vemo točno, katere bike in krave nam je rediti, kateri zarod nam je brez-pogojno ohraniti in katera teleta ne smejo iti pod nož. Upamo zaradi tega, da bomo v teku 10 let glede naše živinoreje na višini, s katero se bomo lahko postavili pred inozemstvom. Vsaj že zdaj izkazujejo uradni podatki slovenjgraške zadruge glede mlečnosti številke, s katerimi se lahko vsepovsod postavimo. — Poudaril bi samo še to, da je namen rejskega dela danes predvsem ta, da ustvarimo sebi izenačeno, splošno prvovrstno blago. In dobro blago se samo hvali ne glede na pasmo. Kolikor mi je dosedaj znano, tudi Gorenjci niso izvažali svojih pincgavcev v južne kraje in tudi za selekcioniranim prekmurskim simodolskim plemenom, ki je menda najbolj znano in uvaževano v Srednji Evropi, ni povpraševanja na jugu. Zavest, da ustvarjamo in vzgajamo najprej sebi boljše, dobičkanosnejšo živino, naj nas še dalje vodi pri vsem rejsko-zadružnem delu. Vse drugo bo prišlo samoodsebe. Zaradi tega, živinorejci-zadružniki, pogum, in na podvojeno rejsko, selekcijsko delo!

Živalske nalezljive bolezni v Dravski banovini po stanju z dne 25. oktobra t. l. — Vranični prisad: v Stražišču, srez Kranj, v Podobu, srez Logatec, v Krčevini, srez Maribor l. b., po 1 dvorec in primer med govedo in konji. — **Šušavec:** na Tiroseku, srez Gornji grad, 1 dvorec in primer med govedo. — **Steklina:** Sv. Pavel pri Preboldu, srez Celje, v Laškem in na Zidanem mostu, srez Laško, v Leskovcu, srez Maribor d. br., na Selih, srez Novo mesto, pri Mihaelovcih, srez Ptuj, 6 primerov med psi. — **Mehurčasti izpuščaji govedi:** v Podigracu, srez Maribor l. br., 2 primera. — **Svinjska kuga:** na Brezini in pri Sv. Lenartu, srez Brežice, 7 dvorcev s 37 primeri; na Oplotnici, Blatu na Tepanskem vrhu, srez Konjice, 9 dvorcev z 29 primeri; pri Sv. Križu, srez Krško, 2 dvorca s 5 primeri. — **Svinjska rdečica:** na Gregovceh, srez Brežice, 1 dvorec, 2 primera; v Slatini, pri Sv. Jurju ob Taboru, v Bukovžlaku, v Višnji vasi, srez Celje, 4 dvorci z 10 primeri; v Stranica, srez Konjice, 3 dvorci s 5 primeri; v Mrtvica, Karličah, Oštercu, Kočnem in Radečah, srez Krško, 13 dvorcev z 19 primeri; pri Šmarjeti, na Loki, v Praprotnem, na Bregu in v Loki, srez Laško, 5 dvorcev s 7 primeri; na Savi in v Ustju, srez Litija, 2 dvorca z 2 primeroma; v Nasovi, Orehovci, na Policah in pri Radoslavcih, srez Ljutomer, 4 dvorci z 10 primeri; v Blakovi vasi, srez Logatec, 1 dvorec z 2 primeroma; pri Sv. Bolfenku, srez Ptuj, 1 dvorec s 3 primeri; pri Sv. Vidu nad Valdekom, srez Slovenjgradec, 1 dvorec s 4 primeri; v Cerovcu, srez Šmarje pri Jelšah, 2 dvorca z 2 primeroma; v Stari Loki, srez Škofja Loka, 1 dvorec, 1 primer; Ljubljana - mesto, 1 dvorec, 1 primer; — **Perutninska kolera:** v Cerknici, srez Logatec, 1 dvorec z 20 primeri. — **Gniloba čebelnih zalege:** pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, srez Maribor l. br., 12 panjev.

Čebelarstvo.

Zazimljenje čebel.

Jože Okorn.

Koncem oktobra ali v prvih dneh novembra pride čas, ko mora izvršiti čebelar zadnja dela v panjih in čebelnjaku, kajti zima se bliža in prese-nečenja niso izključena.

Najprej pobereмо iz medišč plemenjakov prazne satnike in pokrijemo matične rešetke z deščicami. Pobrano satje sortiramo, in sicer v **tri enake sklade**: Najlepše, brezhibne satnike vložimo v prvi sklad; te satnike bomo prihodnje leto potrebovali v plodiščih plemenjakov. V drugi sklad damo lepe in starejše satnike; potrebovali jih bomo v mediščih. V tretji sklad pa damo stare, neravne in nepravilno izdelane satnike; iz teh bomo skuhalili vosek. Ko smo satje odbrali, zložimo satnike, ki smo jih odbrali za plodišče in medišče, ločeno v primeren zaboj (skrinjo), ki pa mora biti trden in brez razpok, da smo brez skrbi, da bi nam vanj tekom zime zašle miši, spomladi pa večje voščenege molja.

Na ta način shranjenega satja ni treba žveplati ne sedaj, pa tudi ne pomladi, kajti čebele so čuvali do zadnjega satja pred okvaro po molju. Jesenski mraz prežene tudi večje, tako da smo lahko brez skrbi, da bi nam do srede aprila, ko bomo satje zopet potrebovali, molj istega napadel in poškodoval.

Marsikateremu čebelarju se zdi škoda, da bi vsako leto kasiral $\frac{1}{3}$ izdelanega satja. Tak čebelar ima od tega namišljenega varčevanja le škodo, ker ne pridela toliko voska, kakor bi ga lahko brez vsake škode za čebele, poleg tega mu pa navadno precejšnje množino satnikov tekom leta uniči molj. Če bi vsi naši čebelarji pravilno ravnali s satjem, bi z izkupičkom, ki bi ga dobili za prodani odvišni vosek, lahko v 10 letih amortizirali kapital, ki je vložen v modernih panjih.

Če hočemo, da bomo imeli v bodočem letu mir pred večšami, moramo v prvi vrsti gledati na to, da ne bo ležalo prazno satje in voščine vseporek po čebelnjaku. Zato zberimo takoj, ko smo dali še uporabno satje v zaboj, vse voščine in jih shranimo s kasiranimi satniki do kuhe voska v primerni shrambi.

Najhujši sovražnik čebel je prepil, Zato dober čebelar pazi, da ima dobro izdelane panje. Jeseni tudi skrbno izdelamo vse špranje med v sklad zloženimi panji s papirjem ali vato. Da zabranimo mrazu dostop od strani, zapažimo prostor med panji in steno čebelnjaka z mahom, otavo ali listjem. Seno za zapaženje ni prikladno, ker se v njem zaradi hrane rade naselijo miši, ki potem vznemirjajo čebele.

V zimskem času, se v površno oskrbovanih čebelnjakih rade naselijo rovke (špicmohi), ki uničijo tekom zime lepo število čebelnih družin.

Da ne pridejo nepoklicani gostje v panje, zavarujmo žrela panjev z Heidenreichovimi zapori, tako da imajo čebele dostop in zrak v panj skozi **odprtine za trote in po vsej dolžini žrela**. Čebelna družina potrebuje tudi tekom zimske dobe mnogo

zraka, ki jim prav nič ne škodi, pač pa obole družine, ki trpe na pomanjkanju zraka za grižo, in so vso zimo zelo nemirne. Če so odprtine na zapahu premajhne, je otežkočen čebelam izlet, z obnožino obložene čebele pa izgube pri vходу tudi svoje koške. V tem primeru se večkrat tak panj tudi zaduši.

Ko smo ta dela izvršili, panje odenimo. Z odejo pa tudi lahko počakamo do nastopa pravega mraza, vendar moramo to delo izvršiti naglo in mirno. Kot odeja so se najbolj sponesle slamnice in časopisni papir. Najbolje je, če uporabljamo oboje. Plodišče panja pokrijemo najprej s par polami razgrnjenega časopisnega papirja, ki naj se rešetki ob koncu dobro prilega, nakar pokrijemo rešetko s slamnico, položimo nanjo palice iz medišča in okence. Med okence in vratca pa prislonimo drugo slamnico, ki naj tesno zapira vso odprtino panja.

Nekateri čebelarji so povzeli po Kuntschu prezimovanje v medišču, ki se pa mnogokje v praksi zaradi prav mnogih važnih razlogov (nosema, griža, mokrota) ni obneslo.

Čebelar, ki čebelari v kranjičih, mora ravno-tako zavarovati žrela panjev in zapažiti panje ob straneh, kakor čebelar, ki čebelari z modernimi panji. Ko nastopi mraz, mora izdelati panje tudi z adaj. V ta namen si napravi že poprej kakih 30 cm za panji steno iz desk. V vmesni prostor nato o pri-liki natlači listje, mah ali otavo.

Razno.

Letošnja jesenska paša je ponekod popolnoma odpovedala, tako da so bili panji po končani paši skoraj popolnoma suhi. Neugodno in mrzlo vreme je povzročilo, da čebele ne le niso mogle nabirati medu, ampak da so plemenjaki izgubili skoraj vso izletno žival. Pretežna večina prizadetih čebelarjev je kmalu po končani paši pridno združevala oslabele družine in jim dopolnila vsaj nujno potrebno zimsko zalogo, vendar je še vedno, kakor se poroča, ponekod tudi nekaj takih, ki svoje dolžnosti niso izvršili. Če ne bodo v zadnji uri pričeli pokladati, bo spomladi v takih čebelnjakih mnogo mrličev in slabičev. Prepričani smo, da bo število takih „čebelarjev“ le neznatno. Še je čas, da rešite plemenjake! Smili naj se Vam nedolžna in pridna živalca, ki je ne pustite, da bi umirala za lakoto. Tisti čebelar, ki noče ali ne more zadostno oskrbeti svojih plemenjakov za zimo, stori bolje, če panje sedaj kasira in sploh opusti čebelarstvo!

Pomanjkanje medu. Kakor kažejo vsi znaki, bo letos primanjkovalo medu. Že sedaj je povpraševanje po cvetličnem (travniškem) medu. Tudi pridelek ajdovca je letos zelo majhen.

Cena cvetličnega medu je v podrobni prodaji 20 Din, ajdovca pa 16 Din za kg. V prodaji na debelo se prodaja travniški med po 12 do 15, ajdovec pa 12 do 14 Din za kg. Tudi tu se pozna kriza in pomanjkanje denarja.

Cena vosku je zelo padla. Lep vosek se plačuje po 25 do 30 Din za kg. Industrija ima namreč na ponudbo mnogo afriškega že obeljenega voska po tej in še nižji ceni. Po kakovosti je naš vosek mnogo boljši, a svetovna tržišča diktirajo take cene.

Po slabi ajdovi paši se je letos skoraj povsod pojavilo ropanje, zaradi česar so trpeli čebelarji mnogo škode. Navodila, kako se ubranimo ropanja, so bila objavljena v 18. številki „Kmetovalca“. Z ozirom na došle pritožbe, opozarjamo vse čebelarje, da je lovljenje in uničevanje tujih čebel kaznjivo in da lahko zadene takega čebelarja občutna kazen. V primeru tožbe, mora povrniti čebelar oškodovanemu vso nastalo škodo.

Trošarine prost sladkor. Nekateri listi so poročali, da bodo dobili čebelarji za prehrano čebel trošarine prost sladkor. Do danes nismo prejeli tozadevno še nobenega obvestila. Če bo vest postala dejstvo, bodo čebelarji potom organizacije takoj o tem obveščeni. Potreba je pa posebno ponekod zelo velika.

Gozdarstvo.

† Ing. Avgust Guzelj.

Ing. A. Š.

Dne 26. septembra 1931. je v Novem mestu za vedno zatisnil oči gospod ing. Avgust Guzelj.

Pokojnega smo šteli med naše najboljše gozdarske strokovnjake in pionirje naše skromne gozdarske literature. Ker je objavil veliko poljudnih in poučnih gozdarskih člankov posebno v „Kmetovalcu“, naj na tem mestu opišemo nekaj odlomkov iz njegovega življenja in delovanja.

† Ing. Avgust Guzelj.

Avgust Guzelj se je rodil dne 13. septembra 1864. v Škofji Loki pri „Balantu“ kot sin uglednega posestnika, lesnega trgovca, gostilničarja in tvorničarja parketov. Ljudsko šolo je posečal v Škofji Loki, nato pa so ga starši poslali v Ljubljano v realko, ki jo je z maturo dovršil l. 1881. Ker je imel veselje do prirodnoslovnih študij in posebno do gozdarstva, se je podal na Dunaj, da se vpiše v visoko šolo za zemljedelstvo; tu je položil predpisane teoretične državne izpite.

L. 1886. je bil Guzelj sprejet kot pripravnik pri upravi veleposestev pok. kneza Karla Auersperga v Kočevju, kjer je sodeloval pri sestavi gospodarske osnove za gozdni revir „Glažuta“. Od l. 1887. do konci 1888. se je udeleževal kot komisar za razme-

jitev državnih gozdov v Bosni, in sicer v okrajih Prnjavor, Tešanj, Doboj in Banjaluka. Službo med jugoslovanskimi brati v Bosni je opustil le zato, ker tam ni mogel doseči, da bi bil v doglednem času imenovan za stalnega uradnika. Prišel je zatem kot pripravnik k državnemu gozdnemu oskrbništvu v Trbiž. L. 1889. je bil prideljen oddelku za urejevanje gozdno-gospodarskega obratovanja in je sodeloval pri sestavljanju gospodarske osnove za državni gozdni revir „Ukve“. Ob koncu tega leta je bil premeščen k državnemu gozdnemu oskrbništvu v Millstatt in mu je bilo tam poverjeno, da izmeri državno posest na planini „Grundalm“. Leto kasneje je položil v ministrstvu za zemljedelstvo na Dunaju praktični, takozvani „ministerialni“ izpit, na kar je bil imenovan za gozdarskega eleva. Kot eleve je izvršil revizijo gospodarske osnove za gozdove na državni planini „In der Teichel“. V zimi l. 1891./1892. je služboval pri direkciji državnih in versko-zakladnih gozdov v Gorici.

L. 1892. je prestopil v občeupravno službo kot gozdarski pripravnik in šumarski referent za okoliš sodnega okraja podgrajskega v Istri, kjer je istega leta postal asistent, l. 1894. pa gozdarski pristav. Guzelj je moral torej dolgo let čakati, preden je dosegel položajno grupo državnega gozdarskega uradnika!

Podgradom je Guzelj vodil pogozdovanje kraških zemljišč, oskrboval je v to svrhu ustanovljene gozdne drevesnice in je uredil gospodarstvo v nekaterih gozdovih tamošnjih solastnikov.

L. 1895. je bil Guzelj premeščen v Novo mesto za šumarskega referenta okrajnih glavarstev Novo mesto, Krško in Črnomelj. Tri leta nato je postal gozdarski komisar, l. 1907. pa nadkomisar. L. 1908. je bil upokojen, ker zaradi težke bolezni ni mogel več opravljati gozdarske službe. L. 1900. se je namreč močno prehladil na nekem daljšem potovanju, ki ga je zaradi takrat še slabih železniških in drugih prometnih zvez napravil s kolesom. Nakopal si je revmatizem, vrhutega ga je zadela kap, tako da je le s težavo in pomočjo spremstva mogel tu in tam na kratek izprehod. Celih trideset let je potrpežljivo in duševno neupogojen prenašal usodno bolezen, ki ga je silno ovirala pri poprej zelo plodonosnem delovanju. Dne 8. decembra 1930. ga je ponovno zadela kap in je za posledicami té po hudem, skoraj desetmesečnem trpljenju umrl. Umrli je bil pokopan dne 28. septembra na novomeškem pokopališču ob mnogoštevilni udeležbi prijateljev in znancev ter zastopnikov gozdarstva in gozdarskih, kmetijskih in drugih korporacij.

Glede Guzeljevega rodbinskega življenja je omeniti, da si je bil izbral za družico g. Ido Kosem iz Ljubljane, s katero se je poročil l. 1893. za časa

službovanja Podgradom. Starša sta vzgojila sina g. Stojana, ki je inženjer državnega higijenskega zavoda v Ljubljani, in hčerko g. Slavo, ki je poročena z g. dr. Alojzijem Turkom, profesorjem realne gimnazije v Novem mestu.

Guzelj je uspešno opravljal vse službene posle in naloge, dokler je bil zdrav.

Od šolskega leta 1895./1896. do 1906./1907. je deloval na Grmu pri Novem mestu v tedanji kranjski deželni vinarski in sadjarski šoli, poznejši kmetijski šoli. Poučeval je v drugem letniku, posebno v zimskem tečaju razne stroke gozdarstva, teoretično v razredu, praktično pa na ekskurzijah v okoliških gozdovih ter v občupravni gozdni drevesnici v Bršljinu blizu Novega mesta. Sodeloval je kot izpraševalni komisar pri izpitih v tej šoli. K izpitnim komisijam je takrat prijal pok. g. dr. Josip Vošnjak, deželni odbornik, kot odposlanec deželnega odbora bivše Kranjske, predsedoval pa je pok. ravnatelj te šole, g. Rihard Dolenc, ki je vodil šolo od l. 1886. do 1907. S pokojnim g. Dolencem sta se skoraj istočasno ločila od kmetijske šole; prvi je bil doslužil službena leta, Guzelj pa je opustil predavanja, ker zaradi svoje bolezni ni več mogel razločno govoriti. — Banovinska kmetijska šola na Grmu ima gospoda Guzelja v dobrem spominu. Svoje učence je znal v gozdarsko stroko tako vpeljati, da so se njegovega pouka udeleževali z največjim zanimanjem in veseljem.

Guzelj je v družbi s tedanjim pristavom in poznejšim ravnateljem kmetijske šole, g. svetnikom V. Rohrmanom, prirejal prva poljudna predavanja tudi za posestnike-kmetovalce.

Redki so bili Slovenci, ki so se pred Guzeljem posvetili gozdarstvu. Od teh se v slovenski literaturi nihče kajkrat ni pojavil. Guzelja štejemo zato med kulturne delavce na tem polju. Objavil je veliko strokovnih člankov poljudno-poučne vsebine v raznih letnikih „Kmetovalca“. V knjigi, ki jo je l. 1905. izdala Mohorjeva družba pod naslovom: Gospodarski nauki, je priobčil članek: „Glavna vodila za dobro pogozdovanje“, v l. 1908. izišlem Legvartovem kmetijskem koledarju pa članek o oskrbovanju gozdov. V založbi takratnega Kranjsko-primorskega gozdarskega društva v Ljubljani je izšla l. 1903. v

desettisoč izvodih njegova knjižica: „Navod za oskrbovanje malih gozdnih posestnikov na Kranjskem in Primorskem“, ki je bila dosedaj najboljšo delo za pouk malega kmeta in v kmetijskih šolah. Zaloga te knjižice je že skoraj pošla in bi jo bilo treba obnoviti in primerno preurediti z ozirom na sedanje jugoslovenske gozdne zakone in predpise. Pokojni bi se bil tega dela z vnemo sam lotil, da ga ni ovirala zadnje čase vedno hujša bolezen.

Guzelj se je do zadnjega zanimal za napredek gozdarstva in je z veseljem zasledoval vsak pojav v gozdarski literaturi in zakonodaji. Ko sam ni več mogel, si je dal po drugih čitati strokovne gozdarske publikacije. Naročen je bil na vse važnejše liste in revije, tako na Šumarski list, Kmetovalca, Lovca, Planinski Vestnik, Ljubljanski Zvon, Dom in Svet, Mladiko, Slovenski Narod, Jutro, Slovenca, Življenje in Svet. Bil je do zadnjega član Mohorjeve družbe in Vodnikove družbe, član Slovenske Matice, Narodne čitalnice v Novem mestu, Jugoslovenskega šumarskega združenja, Slovenskega lovskega društva.

Bil je velik prijatelj in poznavalec prirode. Na službenih pohodih in ob drugih prilikah je nabiral metulje in hrošče, posebno pa gozdne škodljivce. V dolgi dobi, ko je bil zaradi bolezni priklenjen na dom, mu je bil lepi, solnčni vrt pri hišici, ki jo je imel pod zidom kapiteljske cerkve v Novem mestu, z gozdnim in sadnim drevjem ter vrtnicami od rane spomladi do pozne jeseni nadomestilo za prosto naravo.

Kot duhovit družabnik je bil Guzelj prijeten v vsaki družbi. V letih težke bolezni mu je bil najljubši razgovor s strokovnimi tovariši; obiski njegovih naslednikov-šumarskih referentov od sreskega načelstva in od centrale v Ljubljani mu niso bili nikoli prepogosti in nikdar predolgi. Kot dober poznavalec gospodarskih razmer in prilik je dal mlajšim stanovskim tovarišem obilo dobrih in koristnih navodil glede službenih poslov.

Vsi, ki poznajo njegovo strokovno delovanje in skrb za napredek posestnikov-kmetovalcev, vedo ceniti tega celega moža. Zaslužnega strokovnjaka se bodo vselej hvaležno spominjali!

Zadružništvo.

Za direktno poslovanje med zadrugami konsumentov in zadrugami producentov.

Dr. Basaj.

Namen konsumnih zadrug.

Namen konsumnih zadrug je skupna nabava vseh življenjskih potrebščin za člane. Pri tem ima konsumna zadruga pred očmi dva namena: kupovati **dobro blago** in kupovati kolikor mogoče **poceni**. In praktične izkušnje so konsumentom dokazale, da morejo ta dva namena najbolje doseči, ako nakupujejo skupno v zadrugi brez posrednika malega trgovca, včasih celo brez posrednika velikega trgovca.

Namen produktivnih zadrug.

Namen zadrug producentov pa je skupno vnovčevanje (eventuelno po predelavi) pridelkov, oziroma izdelkov članov. Zopet ima ta zadruga skupnost dva namena: blago **čim bolje in ceneno** producirati in **čim bolje vnovčiti**. Praksa je pokazala, da temu namenu najbolje služi zadruga skupnost producentov, v kateri prodajajo svoje blago ne posredniku, oziroma prekupčevalcu, ampak naravnost konsumentu ali vsaj veletrgovcu. Zopet se torej poskuša ubiti **drago posredništvo** prekupčevalca, včasih pa tudi veletrgovca.

Skupni cilj.

Konsumenti torej hočejo v skupnosti nakupovati, da kupujejo bolje in ceneje. Producenti hočejo v skupnosti prodajati, da prodajajo bolje in zanesljivi-

veje. Oboji imajo torej isti cilj: izločiti čim več dragih in nepotrebnih posrednikov in tako promet dobrin od producenta na konsumenta poceniti. Z narodno-gospodarskega stališča je torej to prizadevanje za čim boljšo organizacijo prometa dobrin ne samo koristno, ampak naravnost potrebno. Posebej še s socialnega stališča, splošnega blagostanja in pravične razdelitve sadov dela med kmeta, delavca, obrtnika in uradnika, je to prizadevanje naravnost zahteva časa.

Razvoj konsumnih zadrug.

Razvoj konsumnih zadrug je tudi zelo lepo pokazal to stremenje pocenitve prometa in razdelitve blaga na ta način, da se posredniki med konsumentom in producentom v vedno večji meri izločujejo. Najprej so konsumne zadruge izpodrinile **trgovca na drobno** (detajlista) s tem, da so združeni konsumenti nabavljali blago naravnost od trgovca na debelo (grosista). Naslednja stopnja je bila ta, da so se konsumne zadruge med seboj organizirale in naročale blago za svoje člane ne več od trgovca na debelo, ampak naravnost od tvorničarja, odnosno od kmetovalca. V zadnji stopnji pa se zveze konsumnih zadrug hočejo osvoboditi še tvornic s tem, da gojijo in razvijajo lastno produkcijo v združnih tvornicah. Za kmetijske proizvode pa stopajo v stik ne več s kmetovalci in tudi ne z veletrgovci, ampak z organizacijami kmetovalcev, t. j. s produktivnimi združenji in združenji za vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

To zahteva napredek združništva.

Pocenitev prometa in razdeljevanje blaga, izločitev dragega posredništva torej sama po sebi vodi k temu, da stopajo konsumne zadruge v poslovne stike z združenji producentov, posebno z združenji za kmetijsko produkcijo in za vnovčevanje kmetijskih pridelkov. Povsod se to stremenje po direktnem stiku med producentom in konsumentom potem njihovih zadrug tem bolj uveljavlja,

goji in smotreno organizira, čim višja je stopnja razvoja združništva v kaki pokrajini ali narodu.

Par primerov.

Koliko pomeni izločevanje posredništva trgovcev, je s konkretnimi podatki v številkah zelo težko pokazati. Naj za primer navajamo le nekaj podatkov, ki jih je zbral zadrukar, profesor Totomianec, v svoji knjigi „Organizacija konsumentov“.

V Severni Ameriki ne znaša podjetniški dobiček nikjer preko 22%. Nasprotno pa trgovski dobiček le redko znaša manj kot 30% in v mnogih primerih dosega tudi 100%.

Gustav Maier je izračunal, da pribitek, ki ga zase računijo posredniki v Nemčiji, znaša povprečno 50%. Letni konsum znaša približno 8 milijard mark. Od tega odpade 2.7 milijard mark na posredniški dobiček.

Očitki kapitalizmu.

Taki podatki, pa četudi niso povsem točni, vendar jasno govorijo o dejstvu, da posredništvo med konsumentom in producentom svoje delo zelo visoko računi in s tem pravzaprav povzroča veliko očitkov, ki so danes več ali manj upravičeno naperjeni proti kapitalizmu. Kapitalizem torej ni toliko doma v proizvodstvu samem, temveč veliko bolj v trgovini, ki si posredovanje tako drago računi in ki se tudi preveč širi.

Ravno načelo konkurence, ki se je uveljavilo v trgovini in načelo **poslovne tajnosti**, oboje predstavlja do pretiranosti dognano, za človeško družbo in organizacijo njenega gospodarstva gospodarsko škodo in socialno bedo. Blagovno posredniško službo, katero bi lahko izvršilo v gotovem krogu ljudi manjše število podjetij, dejansko izvršuje dvakratno število. Prodajo čokolade in sladkarij v Hamburgu je l. 1916. izvrševalo 21.000 trgovin, tako da je na 490 prebivalcev prišla povprečno ena taka trgovina. Ta posel bi pa prav lahko izvršilo polovico manjše število trgovin.

(Dalje prih.)

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani, dne 10. oktobra 1931.

(Dalje in konec.)

V svrhu izboljšanja cen kmetijskih pridelkov, se je družba udeležila sestanka gospodarskih krogov in ljubljanskih gospodinj na mestnem magistratu, ker so slednje zahtevale znižanje cen živil na ljubljanskem trgu. Na sestanku je zagovarjala stališče producentov-kmetovalcev. — Na prošnjo razstavnega odbora za sadno razstavo v Ptuj je poslala v to korporacijo svojega zastopnika, ki sodeluje pri ureditvi razstave in pri ocenitvi sadja. — Gospodarska fakulteta v Zagrebu je doposlala družbi tiskovine s prošnjo, da se poiščejo kmetijski gospodarji v Sloveniji, ki bi bili pripravljeni prevzeti v kmetijsko prakso sinove kmetijskih posestnikov iz vzhodnih pokrajin naše države. — Družba se je udeležila sestanka pri prosvetnem oddelku banske uprave zaradi ustanovitve geološkega inštituta v Ljubljani, za katerega je že prej zaprosila geološki zavod v Beogradu in kmetijsko ministrstvo. — Nadalje je družba podala razna mnenja obla-

stim na njih zahtevo. Tako se je izjavila banski upravi in viš. dežel. sodišču glede določitve obrestne mere pri kapitalizovanju kmetijskih in gozdarskih posestev, doposlala banski upravi poročilo in izjavo o pariški konvenciji za zaščito ptic, koristnih za poljedelstvo, in isti oblasti mnenje o državnem zakonu za pobijanje dumping cen. — Kmetijsko ministrstvo je doposlalo družbi načrt statuta Mednarodne banke za kmetijski kredit, da poda o njem svoje mnenje. Ta načrt je družba izročila strokovnjaku, da ga prouči in poda o njem svoje mnenje. Banska uprava je zaprosila družbo za izjavo glede pogodbe z Avstrijo in Italijo, kakortudi glede ustanovitve nameravane banovinske javne znamkovalnice hmelja v Žalcu in glede osnutka njenih pravil. — Vložila je tudi sama številne prošnje v svrhu izboljšanja kmetijskih razmer. Tako je doposlala prosvetnemu oddelku banske uprave prošnjo, naj se kmetijski otroci s 14 leti oprostito obiskovanja šole zaradi domačega dela. Po sklepu zadnje odborne seje je družba zaprosila bansko upravo, naj posreduje ustanovitve prisilne delavnice za delomržeje in potepuhe, naj ob sestavi občinskih proračunov opozori občine, da zatrošarinijo pivo in ne samo vino, naj opozori finančno kontrolo, da prodajajo trgovci

tobačni izveček dražje, nego je njegova monopolna cena ter naj se prodaja tega predmeta poveri samo kmetijskim organizacijam.

Nadalje je Kmetijska družba skupno z Zadružno zvezo in Zvezo slovenskih zadrug doposlala 11 ministrom spomenico, s katero jih prosi, naj se zavzamejo za to, da se kmetijska fakulteta na Univerzi v Zagrebu ne ukine, ampak naj se bolj intenzivno podpira, ker je njen obstoj za naše kmetijstvo neobhodno potreben.

Generalno direkcijo državnih železnic je ponovno zaprosila, naj uvrsti kalijevo sol med tista gnojila, ki uživajo znižano voznino. Doposlala je banski upravi in kmetijskemu ministrstvu vloge, naj se na učiteljskih namestijo za pouk o kmetijstvu kmetijski strokovnjaki, ker samo tako bo mogoče vcepiti učitelstvu tisto znanje v kmetijstvu, ki je potrebno za njih tozadevno delovanje med narodom po deželi. Zaprošila je tudi bansko upravo, naj ne dovoli, da se tujezemski strokovnjaki nastavljajo na kmetijskih veleposestvih, dokler imamo sami dovolj domačih kmetijskih strokovnjakov. — K poročilu je pripomnil g. **Steblovnik**, naj Kmetijska družba ponovno napravi vlogo, da bi meroskusni uradi vsaj proti jeseni, t. j. avgusta, septembra in oktobra meseca izvrševali svoj posel vsaj enkrat na teden in ne, kakor dosedaj, enkrat na mesec. S tem bi se kmetom veliko odpomoglo; sprejeto.

III. Revizijsko poročilo je podal podpredsednik g. **Hauptman**. Iz poročila je razvidno, da je blagovni promet od lanskega leta silno nazadoval in zato so tudi dohodki Kmetijske družbe za kritje njene režije vedno manjši.

Opaziti je veliko izgubo, ki jo tvorijo posebno izdatki za „Kmetovalca“, za vzdrževanje kmetijsko-gospodinske šole v Marijanišču in za kmetijsko-strokovno delovanje. — Izdatki za „Kmetovalca“ so se letos izredno povečali, ker je ta list na inciativo banske uprave razširjen na dvojni obseg. V kolikor je mogoče dosedaj ugotoviti, bo znašala izguba pri izdaji tega glasila do konci leta nad 160.000 Din. Ta primanjkljaj je bil vsled znižanja števila članov že predviden pri tozadevnih pogajanjih za razširjenje lista in je tedaj banska uprava z dekretom od 25. novembra 1930., števil. 14127/9., zagotovila družbi kritje te izgube do 150.000 Din. Družba je že meseca aprila predložila banski upravi zahtevani seznam članov in zaprosila za nakazilo zagotovljenega ji zneska. Ker na svojo vlogo ni dobila rešitve, se je obrnila naravnost na g. bana s prošnjo, naj čimprej nakaže zagotovljeni znesek. Po daljši obravnavi tega vprašanja, je glavni odbor sklenil, da se ta prošnja ponovi. Glavni odbor se je g. revizorju Hauptmanu zahvalil za temeljito in obširno delo. Obenem je sklenil, da se ob zaključku leta izvede inventura s sodelovanjem odbornikov.

IV. Predlogi glavnega odbora k novemu banovinskemu proračunu oddelka za kmetijstvo. Glavni odbor je z obžalovanjem ugotovil, da je bilo pri znižanju banovinskega proračuna z dne 31. avgusta t. l. najbolj prizadeto kmetijstvo, ki se mu je črtalo 1.691.000 Din. Z ozirom na to dejstvo in v zmislu sklepa zadnje odborne seje, je glavni odbor pretresal vprašanje bodočega banovinskega proračuna. G. Zidanšek je podal k posameznim postavkam pojasnila. V debato so posegli vsi navzoči odborniki in stavili umestne predloge, ki se bodo še proučili in stavili banski upravi.

Nadalje je glavni odbor ponovno obravnaval vprašanje današnje kmetijske krize ter na tozadevni poziv g. bana sklenil staviti naslednje konkretne predloge: Naša banovina bo na pšenici in moki doplačala nad svetovno ceno 81.000.000 Din, ki gredo v žitni fond. Ker so kmetovalci naše banovine še bolj revni nego oni iz žitorodnih pokrajin, naj se ta znesek razdeli med naše živinorejce, prasičerejce in vinogradnike, ki so po krizi najhuje prizadeti. Za vsako prodano živino, prasiča

in liter vina ter grozdja naj se iz tega fonta plača primeren znesek za ureditev cen pri kmetu-producentu. Predlagani so tudi razni ukrepi, da se zmanjša današnja nezdrava razlika med nakupno ceno živil pri producentu in prodajno ceno pri konsumentu. V kolikor se vina tiče, naj se normalizira zaslužek vinskih trgovcev in gostilničarjev, izvaja naj se stroga kontrola vina pri prodaji, izvede naj se revizija gostilničarskih obrti, omeji podelitev novih gostilničarskih koncesij in še mnogo drugih predlogov.

V. Slučajnosti. Pri slučajnostih je g. **Jan** svetoval, naj se v bodoče oddaja blago vsem odjemalcem le proti gotovini, ker je vsaka oddaja blaga na kredit z nevarnostmi v zvezi. Dalje je omenil krivice pri zavarovanju oseb domače družine pri uporabi kmetijskih strojev. Gospodar mora plačati zavarovalnino zase, ne da bi od tega imel tudi kake koristi. Kmetijska družba naj tudi v tem pogledu podvzame primerne korake, da se to odpravi; glavni odbor je tudi te predloge vzel odobrujoč na znanje.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je gospod predsednik ob 18. uri zaključil odborovo sejo.

Vabilo

k seji podružnice Kmetijske družbe v **Koprivni**, ki bo v nedeljo, 15. novembra 1931. po sv. maši v šoli.

Družbene vesti.

† **Srečko Robič**. Dne 22. oktobra t. l. je nenadoma preminul veleposestnik, gostilničar in župan Srečko Robič iz Limbuša, član glavnega odbora Kmetijske družbe. Pokojni je bil splošno znana in ugledna osebnost in se je udeleževal v vseh narodnih in gospodarskih korporacijah. Že od mladosti se je kot zaveden narodnjak udeleževal vseh gospodarskih akcij v Mariboru in okolici, bil načelnik kmetijske podružnice Limbuš-Ruše, član odbora Vinarskega društva, odbornik Konjerejskega društva in sodeloval je tudi pri raznih drugih kmetijskih korporacijah. Kot odbornik Kmetijske družbe se je zelo zanimal za vsa važnejša gospodarska vprašanja, se redno udeleževal sej in stavil mnogo važnih predlogov v prid kmetijstva. Rajnki je dokončal 49. leto starosti in ga je smrt pobrala pri najintenzivnejšem delu za dobrobit slovenskega kmeta. Kmetijska družba ga bo ohranila v najboljšem spominu. Slava mu! Njegovim preostalim pa izrekamo najglobokejše sožalje!

Gospodarske vesti.

Vsega je preveč. Po računih londonskega Sunday Expressa je pridelek žita tako velik, da bi zadostovalo za preskrbo vsega sveta, četudi bi se letos in v bodoče leto nič ne pridelalo. Sladkorja je za 6 milijonov ton preveč (letni pridelek od 25—28 mil. ton). Tudi čaja, bombaža, kave itd. je preveč.

Bakreni kartel je zopet znižal ceno bakru od 8.25 na 8 cents.

Bombaž je tako silno padel v cenah, kakor že 22 let ne.

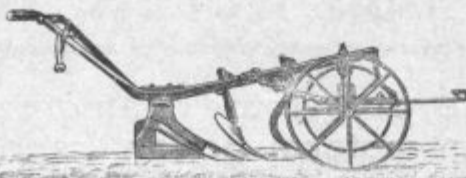
Za uredništvo odgovarja: ing. R. Lah. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani.

Odgovoren J. Vehar.

Splošno znane najboljše

originalne SACK-ove pluge

katere vrste smo vpeljali že pred več kot 30 leti pri kmetijstvu v Slo-

veniji, dobite vedno v naj-novejši izpe-ljavi in po najnižji ceni pri trrdki:

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino, vsakovrstnimi stroji in orodjem
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neom. zavezo
V LJUBLJANI

obrestuje vloge in dale posojila in kre-dite pod najugodnejšimi pogoji. Svoje prostore ima tik za frančiškansko cer-kvijo v lastni palači, Miklošičeva c. 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 190 MILIJONOV DIN.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najsta-rejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes naj-bolj obrajan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar člo-vek potrebuje vsak dan: Katoliški ko-ledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevniimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spre-membe; — poštne določbe za Jago-slavijo; — lestvice za kolke, za pobot-nice, kupne pogodbe in račune; — kon-zulate tujih držav v Ljubljani in Za-grebu; — vse selme na Kranjskem, Ko-roškem, Štajerskem, Prekmurju, Med-žimurju in v Julijski Benečiji; — pre-gled c koncu brelosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računa-nje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

Jesensko gnojenje

jamči, da pridejo umetna gnojila do sigurnega uspeha. — Travnike, ozimna žita, vinograde in sadonosnike mo-ramo gnojiti v jeseni. — Mešano gnojilo **Nitrofoskal - Ruše** daje pri vseh teh kulturah dobre uspehe. Kulture, ki slabo rastejo in imajo svetlo-zeleno barvo lista, moramo gnojiti razven tega še z **apnenim dušikom**.

Naročila sprejema Kmetijska družba

in vse njene kmetijske podružnice.

Tvornica za dušik d. d., Ruše

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SOCNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka da, ka na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12 1/2, in od 3.—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12 1/2, ure.

Telefon 2847.
Brzjavni: »Kmetijski dom«.
Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

Tvornica Borek, Karez

izdeluje prvovrstne slamoreznice za ročni in motorni pogon, reporeznice, mline za drobljenje oljnih pogač, drobljače za zдроб in vinske stiskalnice.

Zastopstvo ima:

Kmetijska družba v Ljubljani

Kmetovalci, čitajte kmetijsko - strokovne knjige!

KMETIJSKE KNJIGE

in gospodarska navodila, ki jih ima naprodaj

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

NOVI TRG ŠTEV. 3.

Splošno kmetijstvo.

F. Stupar, Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	5.—
B. Skalicky, Kmetijske razmere na Češkem (broš.)	10.—
I. Majdič, Nasveti za hišo in dom (vez.)	30.—
Vilj. Rohrman, Kmetijsko gospodarstvo	26.—

Travništvo.

Weinzlerl - Turk, O sestavljenju in setvi travnih mešanec (broš.)	15.—
Inž. Turk, Navodilo o gnojenju travnikov	5.—

Vinarstvo in kletarstvo.

B. Skalicky, Pridelovanje in razpečevanje namiznega grozdja, ter vzgoja trt na špalirju (broš.)	10.—
A. Žmavc, Vinarstvo (vez.)	66.—
Imenik vinogradnikov mariborske oblasti	10.—

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

M. Humek, Breskev in marelica (broš.)	10.—
M. Humek, Praktični sadjar (vez.)	80.—
M. Humek, Sadje v gospodinjstvu (broš.)	24.—
M. Humek, Sadno vino ali sadjevec (broš.)	10.—
F. Kafol, „Sadjarstvo“	10.—
M. Humek, Pet slik od zlahtnih hrušk	10.—
M. Humek, Domači vrt (vez.)	40.—

Jos. Priol, Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja (broš.)	15.—
--	------

Živinoreja in živinozdravstvo.

Franc Černe, Živinoreja (vez.)	120.—
Steuert - Jamnik, Sosed Razumnika „Konjereja“	15.—
F. Dular, Domači živinozdravnik (vez.)	44.—
A. Silvnik, Perutninarstvo (vez.)	50.—
Al. Jamnik, Reja domačih zajcev (broš.)	10.—
Dr. A. Jenko & A. Inkret, Umna reja kuncev	16.—
A. Pevc, „Sirarstvo“ (vez.)	70.—

Čebelarstvo.

A. Janša, Nauk o čebelarstvu (broš.)	24.—
Ant. Žnidaršič, Naš panj (vez.)	40.—

Razne gospodarske knjige.

M. Kostanjevec, O užitnini vina in mesa (broš.)	8.—
A. Šivic, Poljudno navodilo za merjenje lesa	15.—
J. Künzle, Zel in plevel „Slovar naravnega zdravilstva“ (vez.)	75.—
J. Künzle, Zdravilna zelišča (broš.)	8.—
L. Purgaj, Gospodinjstvo (broš.)	40.—
A. Beg, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob (vez.)	50.—
Inž. A. Šivic, Gozdarstvo v ljublj. obl.	35.—
Dr. Spiller-Muys: Planinski zakoni (broš.)	20.—
Zbirka zakonov (38. snopič, broš.)	26.—
I. M. Vičič, Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice	12.—

Po prejemu denarja se takoj odpošljejo knjige!

Ob naročitvi knjig zahtevajte pošto položnico!

HERAKLIT

PLOŠČE

SO NAJBOLJŠI STAVBENI MATERIAL ZA

HLEVE
SVINJAKE
KOKOŠNJAKE
GOSPODARSKA POSLOPJA, HIŠE I.T.D.

ZAHTEVAJTE
POJASNILA PRI

MATERIAL, TRG. D. Z O. Z.

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 36/I.

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvostvorne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

Za jesensko in zimsko škropljenje sadnega drevja proti raznim škodljivcem je priznano najuspešnejše sredstvo

ARBORIN

Izdeluje ga tvrdka

„CHEMOTECHNA“

družba z o. z.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

Plačevanje na obroke!

Kotli za žganjekuho

bakrene kopalne peči, brzo-parilniki ter razni prvostvorni bakreni in medeni izdelki. Naslov:

Josip Otorepec, Ljubljana
Za gradom 9.

64

POSJOJILNICA V MARIBORU

r. z. s. o. z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Obrestuje nevezane hranilne vloge po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2 %.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000.-.

Rezerve značajo nad Din 6.000.000.-.

Posojila dale članom na vknjižbo po 8 %, na osebno poročitvo po 9 %.

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica

d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

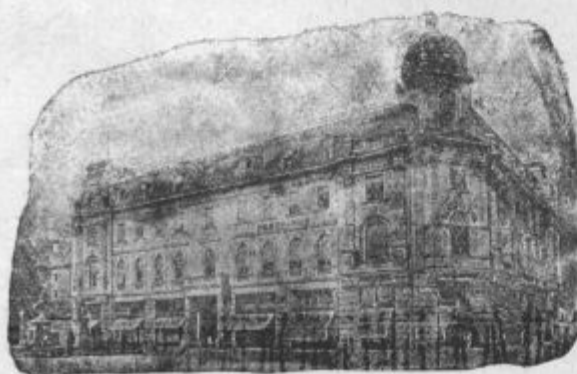
Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje vse denarne posle.

Lastna glavnica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20,—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.
Upravišтво ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Brinje, in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2. Zahtevajte ponudbo. 87

Novo italijansko brinje

prodaja A. Sarabon, Ljubljana. Zahtevajte ponudbe in vzorce. 257

Razglas o sadnem drevju

od Kmetijske družbe v Ljubljani glej na 4. zeleni ovojni strani.

Ekonom,

samec, star 39 let, absolvent vinarske in sadlarske šole v neodkazani službi, išče nameščenje. Naslov pri upravi „Kmetovalca“ pod št. 282. 282

Dvovprežno lahko kočijo

polkrito, rjavo pleskana, dobro ohranjena, ima po zelo nizki na prodaj: Kmetijska družba v Ljubljani. 280

Laško brinje, kraško brinje, fige

nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta 5. 296

Sadno drevje.

Večjo množino visokodebelnih jablan (bobovca, Baumanke, kanadke, london pepinga, landsberške renete) in hrusk moštnic, ima na prodaj drevesnica Stopar v Velenju. 295

Hiša z gostilno

in vrtom, z vsem gospodarskim, gostilniškim in specerijskim inventarjem, 6 km od Ljubljane, avtobusna zveza, je na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji. Potrebni kapital 70.000 Din. Naslov pri upravi „Kmetovalca“ pod „Ugodni nakup št. 294.“ 294

Bencin motor

z cirkularno na vozu in mlatilnico, vse v najboljšem stanju, se takoj ugodno prodaja. Naslov: Ivan Urbanc, Sostro, p. Hrušica pri Ljubljani. 293

Cepljene trte

nudi I. trsničarska zadruga v Sloveniji pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, p. Juršinci pri Ptuj, žel. postaja Moškalci, skladišče v Hlaponcih. — Ima tudi močne dvoletne trte, sposobne za posajenje. — Zahtevajte brezplačni cenik na kratek naslov: Trsničarska zadruga, p. Juršinci 292

Absolvent

banovinske kmetijske šole na Grma z dveletno kmetijsko prakso želi primerno službo na večjem posestvu. Ponudbe na tajništvo Društva kmetijskih strokovnjakov za drav. banovino, okr. kmetijski referat v Kranju. 299

Mozaični tlakovi,

stopnice, ograje, cevi, podboji. Cementarna I. Gostinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 144

Tri montafonske telice

čisto-rvne (dve že breji) ima na prodaj: Josip Žužek, Velike Lašče. 287

Cepljene trte in sadno drevje!

Marellice in breskve najboljših vrst in 8 vrst cepljenih trt na podlagah: Goethe, Rip, portalis, Berlandieri itd. ima na prodaj: Franc Kovač, posestnik drevesnice in trtnice v Jankovi, p. Vojnik pri Celju. 264

Bika

pinčgavske pasme, licencovanega, 22 mesecev starega, ima na prodaj: Peter Juhant, Zeje št. 4, p. Kemenda. 291

Kozolec na prodaj!

Kozolec, dopler, na 6 oken (štantov) se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Vprašati je pri Rudolfi Cimperšek, gostilničar, Sevnica ob Savi. 288

Sadno drevje,

velike zaloge 3 in 4 letnih močnih sliv, jabolk, moši, hrusk, grmičev: breskovi, marelje, jabolk, hrusk, višen, malin, ribeza. Sadike od jagod 11 sort, vrste lepoticne od Prunusov, akacij, vavilje itd., ter več tisoč Amp. Veitchi — cepljen. Zahtevajte ponudbe od drevesnice F. Vrečer, Vojnik pri Celju. 271

„Hamad“ prašek — mrčesu smrt!

Podpisani naznanjam vsem kmetovalcem, da sem že večkrat kupil razna sredstva proti hišnemu mrčesu — toda vedno brez uspeha. Pred kratkim sem kupil eno trikotno škatljo „Hamad“ praška, z zakonito zaščiteno rdečo etiketo z mahu. Ta zares hvale vredna prašek sem preizkusil jaz in drugi, pa ga zamorem natopileje priporočati proti vsakemu mrčesu, proti muham, ščurkom, stenicam, molom, mravljam, živinski ušem in bolham. Naročili smo pri: Ciril Stramšek, glavno zastopstvo za „Hamad“-prašek, Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani. — Ivan Pekovec v Bohinju. — Pripomba: Ena škatlica tega praška stane Din 10,—; priporoča se, naročilu priložiti 10 ali 20 Din, da ni treba povzeti, kar pošiljatev le postara. 268

Pokončevanje podgan, voluharjev, domačih in poljskih miši s plinom!

To oblastveno preizkušeno pokončevanje izvršuje najceneje in najbolj zanesljivo osebo: Ciril Stramšek, konces. pokončevalec škodljivih mrčes, podgan in miši v Dev. Marji v Polju pri Ljubljani. Pojasnilo: Ena patrona plina za pokončevanje podzemeljskih podgan ali voluharjev, ki nogomoti podgane na 50 metrov daljave, stane 40 Din. 269

Zahtevajte povsod
KOLINSKO
ČUVAJTE
CIKORIJO
FREE

ki je res izvrstna in okusna,
zdravilna in zelo izdatna

500 dinarjev tedensko plačamo

zgovornim osebam z številnimi poznanstvi. „Persons“, Ljubljana, poštni pred 307. Znamko za odgovor. 214

Montafonska plemenska živina

krave, telice in bik na prodaj! Najvišja mlečna molža v Jugoslaviji. Garantirano brez tuberkuloze. Oskrbišтво graščine Neakloster, p. St. Peter v Sav. dolini pri Celju. 284

Ekonomu,

ki je delaven in skrben, bi mu dal svoje, tik okrajne ceste, v lepem kraju, krasni legi ležeče posestvo, obstoječe iz 6 oralov v prav dobrem stanju nahajajoči vinograd, 5 oralov sadonosnika, nekaj njiv, stello iz zraven ležečega gozda, stanovanje, klet s posodo, razno orodje, hlev in viničarijo v najem, oziroma v oskrbo. Najemina bi se poravnala v naturi, ne v denarju, in to sorazmerno vsakoletnega pridelka. Ponudbe se naj pošljejo na upravo „Kmetovalca“ pod št. 272. 272

Bolne ženske

dosežejo z rabo prirodne grenčice „Franz-Josef“ neovirano lahko izpraznijo črevesa, s čimer je pogosto v zvezi izredno dobrodejen učinek na obolele organe. Stvoritelji klasičnih učbenikov za ženske bolezni pišejo, da so ugodne učinke vode „Franz-Josef“ potrdila tudi njih raziskavanja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Lepega plemenskega bika

pinčgavske pasme, poldrugo leto starega, ima na prodaj Franc Škrjanc, Radomlje. 289

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-
posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri
Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000.—